Թիւ 30ԱՐԻ 3662 | Ամ. 12 ՄԱՅԻՍ 1896 | 30 ԱՊՐԻԼ 1896 | 28 ԶԻԼԳԱՏԷ 1313 | ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ.

ՁԱՄԱԿ ԿԱՄ ԱՐ ԵՒ ԻՍԷ ԴՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ Գալաթիա, Կ. Պոլիս

درعليه ده غلطه ده اداره سى عزيز ايلوآره

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան դրամական արժէք	150
» » Վեցամսեայ » »	75
» » Եռամսեայ » »	40
Օտար երկիրներէ Տարեկան Ֆրանկ	56
» » Վեցամսեայ »	28
Ընտիր թուղթի վրայ մասնաւոր տպագր. Տարեկան Օսմ. Ոսկի	2
Դուսանաց թղթատարի ծախիր միօրեայ Դրուշ	50

Խմբագրութեանս ուղղուած նամակ կամ այլ գրութիւն ետ չի տրուիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Հետեւեալ տան տպագրական մեքենաներով տպուած
Schiff, Srpek & Comp. à Vienne (Autriche,

ԴԱՍՏԻԱՐԱԿԻ ՄԸ ՑԻՇԱՏԱԿՆԵՐԸ

Ֆրանսայի գրական բազմապիսի արտադրութիւններուն մէջ, ուր սկսնակներու եւ անծանօթներու գործերը կը կորսուին կամ կը մոռցուին, զարմանալի է որ քիչ շատ ուշադրութիւն կը գրաւէ հատոր մը զոր այս օրերս հրատարակեց դաստիարակ մը՝ «Նօէլ Վաքլէն» ծածկանունով. կրթական հարցերով զբաղող թերթեր կը խօսին անոր վրայ, որ առիթ կուտայ պատկերացնելու գեղեցիկ կեանքը դաստիարակին՝ համակ անձնուիրութեան ու բարութեան նուիրուած և իտէալի մը ի խնդիր, հակառակ խոնարհ կացութեան ուր կը մնան ու նիւթական դժուարութիւններուն որոնց կը հանդիպին։ Թէ քաղաքներու մէջ և թէ գիւղերու, յարգանք կը ներշնչեն իրենց պարտականութեան գիտակից ու կամքի տէր այդ աշխատաւորներ որոնք այնքան մեծ ազդեցութիւն ունին հանրութեան վրայ, մասնաւոր սերունդի հոգիներուն ներշնչելով ազնիւ ձգտումներ որ ապագային մէջ պիտի վարեն զանոնք։ Մեզմէն համար չէ բնականաբար այս իտէալը, և ճիշդ այս մտածումով ուշադրութիւն կը գրաւէ «Նօէլ Վաքլէն»ի գիրքը որ կազդուրիչ էջեր կը պարունակէ՝ անհատական կեանքի մը բոլոր վեր առնելով. հեղինակը կը ծածկէ իր անունը որպէս զի երբ ինքզինքին վրայ լաւ խօսի՝ ունայնասէր մը չենկատուի կամ երբ իր թերութիւնները խստօվանի՝ արժանապատուութիւնը վիրաւորուած չզգայ։ Այս յայտարարութիւնը պարզապէս համեստութեան արդիւնք է, վասն զի պատմուած յիշատակներուն մէջ չիկայ արարք մը ուսկից մարդ չիկրի։

Այդ հատորին մէջ աչքի զարնող կէտերը դաստիարակի տիպարներն են, վարպետի ձեռքով նկարագրուած. հեղինակը, որ ընտանեկան աւանդութեամբ ստացած է այդ հակումը, տղայ հասակէն իր դէմը տեսեր է երկու հօրեղբայր, երկուքն ալ համեստ ծագումով, որոնք ինքնօգնութեան ու արատասէր կոչումի մը մը շնորհիւ վերջ է վերջոյ յաջողեր են առաջնակարգ տեղ մը գրաւել ուսուցչական ասպարէզին մէջ։ Ասոնցմէ մէկը վարժարան մտած էր իրրեւ սպասաւոր. իր ծառայութիւնը կատարելով հանդերձ, կ'ըղձար աշակերտներու վիճակին որոնք ամեն դիւրութիւն ունէին ուսմունք սորվելու, եւ դասարանները ալած պահուն՝ գիրքերը կը թերթատեր կամ կը կարդար գաղտագողի։ Սկսաւ լատիներէնի տարրերն ուսումնասիրել, և օրին մէկը իր նախափորձերը ներկայացուց ուսուցիչներուն որոնք՝ զարմացած ու գրգռացած՝ հետաքրքրուելու անոր. որոշուեցաւ որ ուսումնասէր սպասաւորը ներկայ դանուի կարգ մը դասախօսութիւններու, բայց միանգամայն իր գործը շարունակէ՝ մնունդի և ընկերարանի ծախքը փոխարինելու համար. արագ յառաջդիմութիւններ ունեցաւ. տասներեք տարեկան հասակէն հակող կարգուեցաւ ու քսան տարեկանին դաստիարակ։ 1834ին տեղի կունենար այս. նախկին սպասաւորը մինչեւ իր մահուան թուականը 1885, պաշտօնավարեց միւնոյն գօրէժին մէջ. իրրեւ ուսուցիչ և իրրեւ վարիչ։

Այս կենդանի օրինակը խորապէս ազդեր է Նօէլ Վաքլէնի վրայ, որ պատանի հասակէն կը տեսնէր թէ ինչպէս անվհատ ու յամառ կեղպով կաշխատի մարդ մը որ փափագ ունի յառաջդիմելու և ընկերութեան օգտակար դառնալու։ Ուրիշ օրինակ մը, ոչ նուազ հետաքրքիր, կը կանգնէր իր դէմ։ իր միւս հօրեղբայրը տասը տարեկանին հովիւ էր ուրիշի հաշուին. ոչխարներու հօտը արածելու պահուն՝ լեռան մը կողին վրայ կամ հեռաւոր ներներու շուքին տակ՝ կը կարդար ձեռքը ինկած գիրքը, սորվելու բուռն փափագով. միտքը դրաւ վարժապետանոցը մտնել որ նոր հաստատուած էր այդ թուականին (1833)։ Մնողքը աղքատ էին, բայց տղան չի յուսահատեցաւ. պզտիկ գեղի մը ծագկոցին վարժապետ եղաւ երկու ձմեռ, քիչ մը դրամ հաւաքեց ու վարժարան մտաւ. երկու տարիէն շրջանը կ'աւարտէր փայլուն վկայականով մը։

Գրքին հեղինակը, իր յիշատակներուն անցնելով, կը պատմէ թէ ինք՝ տասնըհինգ տարեկան հասակին մէջ՝ դպրոցին էն յառաջադէմ աշակերտն ըլլալով, հարկադրուած էր թողուլ զայն հօրենական ժառանգութենէն մնացած հողը մշակելու համար. բայց արտն կամ ագարին մէջ չէր մոռնար կիսատ թողած ուսմունքը. գեղին պզտիկ մատենադարանները տարն ու վրայ կը-նէր. ժամերով ճանչայ կ'ելլէր ձեռք անցնելու համար հատոր մը։ Սակայն հունձքերը գէշ երթալով. ընտանիքը աղքատութեան մէջ ինկաւ. ապրուստ ճարելու համար երիտասարդը հարկադրուեցաւ մօտաւոր քաղաք մը երթալ բանւորութիւն ընելու. այդ նեղութեան օրերուն մէջ մտածեց թէ կրնար լաւագոյն կերպով օգտակար ըլլալ իրենցերուն. ոյսոյց ինքն ալ դաստիարակ ըլլալ, և 1857ի աշնան, դաշտային աշխատութիւններուն վերջանալէն ետք, վերադարձաւ իր ծննդավայր գիւղէն դրդիչը՝ նորէն ուսման պարապելու համար ու քիչ առնէն գաւառագլուխ քաղաքի համալսարանը կը ներկայանար. գեղին վարժուհին, անոր մեկնած պահուն, քսան ֆրանք դրաւ ձեռքը՝ ճանբու ծախքի համար. «Այդ ողորմութիւնը, կը գրէ Նօէլ Վաքլէն, էր ծածկել, ոսկի բանալին եղաւ որ սիրելի ու պատուաւոր ապագրէգի մը դուռը բացաւ ինծի։ Եւ յուզմունքէս շնչտելով կը պատմէ իր սկզբնաւորութիւնն իբր ուսուցիչ։ Տարեկան 400 ֆրանքով վարժապետ կը կարգուի պզտիկ ատան մը մէջ. ինչպէս ապրէր այս համեստ գումարով. դժուարութիւնը կը լուծէ՝ միակելով դպրոցին պարտէզը որ իր արամագրութեան ներքեւ դրուած էր. յետոյ, այգեկութիւնն բաժին մը կը հանէին իրեն, ինչպէս գիւղի երէցին ու անասնաբուժին. վերջապէս իր պարկեշտ աշխատասիրութիւնը կը վարձատրեն գեղացիք՝ 30 ֆր. պարգեւով մը ու թոշակը կրկնապատկելով. «Ինքզինքս հարուստ կարծեցի, կ'ըսէ, այդ միջոցին. քսաս հրաւիրեցի պզտիկ եղբարս, թէ՝ անոր բեռը թեթեւցունելու համար ծնողքիս վրայէն և թէ՝ կրթութեանը հոգ տանելու համար։»

Գրքին այս առաջին յիշատակներուն մէջ մանաւանդ,—յաջորդ մասերը նուիրուած ըլլալով ուսուցչական յաջողութիւններու և մանկավարժական տեսութիւններու,—իւրայատ կուգայ կեանքի պայքարը սրուն տակալու հոգեկան ուժ ունեցեր է այդ գեղջուկ տղան, ագրատ, թշուառ, անպաշտպան, բայց բարձր իտէալ մը ունենալով իրեն առաջնորդ, կրթական գործը, մերթ ալ՝ գործածելով՝ ընտանիքին հացը ճարելու համար, բայց ձեռքէն չի ձգելով գիրք ու գրիչ։ Նօէլ Վաքլէնի ցիշատակները, թէեւ օտար մէջավայրի մը յատուկ, մեկէջ աւելի բարոյացուցիչ դասեր ու ներշնչումներ կը պարունակեն իրենց մէջ։

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾՈՒԹԻՒՆ

Ե Ի

ԴԻՒՂԱՑՆՏԵՍՈՒԹԻՒՆԸ

Դ.

ՀՈՂԵՐՈՒՆ ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆԸ

Ա.—Ողջոյնէն հոդեր. — Ծովերուն, լիճերուն հեղեղները, մեծ գետերուն երկայն ափերը սովորաբար աւազով ծածկուած կը լինին. այս տեսակ աւազ մը որքան ալ սեւ գոյն ունենայ՝ շատ քիչ անունդ կը պարունակէ, որովհետեւ, ինչպէս գիտնացիները կըսեն, ջուրը մի անգամ լուացած է զայն, այսինքն ողողած տարած է հողի նուրը ու սննդարար մասերը։

Սակայն յաճախ կը պատահի որ այդ աւազուտ հողերը 100ին 10 կիր կամ 10էն աւելի սեւ հող (գործարանաւոր տարր) կը պարունակեն (¹), այն ատեն լաւ յաջողութիւններ ունին և մանաւանդ որպատաւոր են կարգ մը բոյսերու մշակութեան։ Սպիտակ հատը, տարեկանը, մանաւանդ դէղ ցորենը որոնք գարնանի ուժը չունին (քիչ ազօթ կը պարունակեն) լաւ կաճին այդ հողերուն մէջ. գետնատիրոջը (փաթադէզ) խոշոր գլուխներ կը կապէ. իսկ ցորենին թշնամի բոյսերը, տարեկանէն զատ, զիվանը, կելուլը, սյուեայլ տեսակ սեղեր չեն ճանր այս հողերուն վրայ։

Վանայ լիճին արեւմտեան հիւսիսային ափերը Ախլաթ, Արծկէ, Արճէշ, Բերկրի, ընդհանրապէս այս հողային կազմութիւնը ունին. տեղ տեղ աւազուտ կրային, ուրիշ տեղեր աւազուտ սեւ հող։

Սակայն նկատեցէք թէ այդ հողերը ի՛նչ անպատեհութիւններ ալ ունին։ Արեւի ճառագայթները դիւրաւ կը թափանցեն ատանց մէջ ու սաստիկ կը տաքցնեն, անձրեւի ջուրն ալ առատօրէն հոդին մէջ կը մնանէ, բայց ինչպէս գուշակեցիք հարկաւ, այդ ջուրը շուտով կը չոքիանայ, ամառուան տաքին հողը սաստիկ կը չորնայ. այս պատճառով ալը հող ալ կրնեն անոնց։ Ուրեմն աւազուտ հողերուն մէջ պէտք է տերմանել այն բոյսերը կամ անկել այն տունկերը որ ամենէն աւելի քիչ ջուրի պէտք ունին, ինչպէս հաճարը (չավտար) կամ վարակը (նուլաֆ) որ քիչ ատեն կը մնայ հողին մէջ։ Իսկ գիտէ՞ք որն է այն օգտակար ու հաճելի տունկը որ նոյնպէս լաւ կաճի այդ հողերուն մէջ, որ երեք չորս տարեկան ըլլալէ յետոյ ա՛լ բնաւ պէտք չունի ջուրի. սրթատունկը, Գէրիրի դաշտերը, Ախլաթի այգինները, Արճէշի, Վանի պարտիզոնման այգիտանը ըսածս կը հաստատեն։

Սակայն եթէ ուզէք զովի ու շուքի համար ծառեր անկել ձեր աւազուտ դաշտերուն մէջ, կամ Ախլաթի ծիրանիներու հիանալի պարտէզներն ունենալ, առատ ջուր ունենալու էք ձեր տրամադրութեան տակ. այն ատեն ձեր կամքին, բարին, թեղջն ու հացին սաղարթախիտ ճիւղեր պիտի արձակեն առուակին երկու ափերուն վրայ։

Աւազուտ հողերը թէեւ ամէն պարագայի մէջ 10 առ 100 կաւ կը պարունակեն, բայց, ինչպէս գիտէք, ատ չկրնար պատճառ ըլլալ որ դիւրաւ չը հերկուին ատանք. ես տեսած եմ որ մէկ լուծ արօրով կը վարեն այդ հողերը, բայց այս չը բաւեր միշտ, ուրիշ հաշիներ կան որ կը պահանջեն հողը խորունկ հերկել։

Կրային հողեր.—Սա մտակայ բլուրին վրայ կը նշմարէք ճերմակ հող մը. մօտը գնացէ՛ք, բան մը չի բուսներ հոն. մինակ սեղի մէկ երկու խորունկ արմատներ տարուէ տարի իրենց սպիտակագոյն կանաչ ցօղունը կը սոլացնեն հողի երեսին վրայ։ Առէ՛ք քիչ մը հող անկէ, փշրեցէ՛ք ձեր ափին մէջ, պիտի տեսնէք որ քիչ մը կը նմանի փուռէն ելած կրաքարի փշուրներուն կամ աւելի ճիշդ այն սպիտակ կակուղ քարերուն որոնցմէ չէնքեր կը շինեն։ Հիմա համազուտցնա՛ք որ այդ հողը կրային է ու չա՛տ կրային։ Միտքդ չի գար Ալաչկերտի ո՞ր գեղին մէջ էր արդեօք, բլուրի մը ստորոտը կը տարածուէր երկար ու նեղ արտ մը որուն մէջ քանի մը փուչեր, խեղճ ու կրակ քանի մը խոտեր մինակ կը բուսնէին, գեղացիները սրամտութիւնով «Ճաշու արտ» կ'ըսէին անոր, ուզելով հասկցնել թէ զայն մշակողին գլխուն վրայ ալ մաղ չի բուսնիր։

Հիմա տեսէ՛ք ինչ զարմանալի յատկութիւն ունի այդ կրային հող ըսուածը. առէ՛ք անկէ, քիչ մը լեցուցէ՛ք գաւաթի մը մէջ ու վրան թափեցէք քարկ քացախ. զարմալի բան. պղպջակներ վեր վեր կը ցատկեն, եռալու պէս կըլլայ. կաւը, աւազը ատ յատկութիւնը չունին։

Հիմա ալ պէ՞տք է երկար բարակ բացատրել թէ այն հողերը որ չատ կրային են մեկի օգտակար չեն կրնար ըլլալ, պէ՞տք է ըսել որ թէ՛ աւազային թէ՛ կրային հողերու հետ խառնուած աղբը, ջուրի հետ դիւրաւ ներս կը թափանցէ ու հերկելի հողէն անցնելով ենթահողին մէջ կը մնանէ, մինչդեռ ցորենի և ուրիշ հացաբոյսերու արմատները մինչեւ հոն չեն հասնիր. միւս կողմէ աւազուտ հողերուն պէս կրահողերն ալ իրենց խոնաւութիւնը չատ կը կորսընցնեն ու բոյսերը սաստիկ չորութեան մէջ կը նեղին։ Այս տեսակ հողերու մէջ ինքզինքնայս են քանի մը փուչեր. լայն տերեւներով, ինչպէս քանդը (²) իր գեղադոյն վրանաձեւ ծաղիկներով թունաւոր պտուղովը, կովացորեն եւն։ Սակայն կրային հողերու հետ ընդհանրապէս մեծ քանակութեամբ աւազ, կաւ ու 4—10 առ 100 սև հող կը գտնուի, այն ատեն խնամ տարուելով կարելի է անոնց մէջ յաջողութեամբ ցանել գարին, երեքնուկը, կորնկիանը և տնկել ընկոյզենիի կեռասի թթենիի ծառեր։

Գ. ԱՆԴՐԷԱՍԵԱՆ

ՈՐԲԱՆՈՑԻՆ ՆԵՐՍԷՆ

Ազգ. Որբանոց, այժմ բոլորովին անջատուած Հիւանդանոցէն, ուրայն հաստատութիւն մը կը կազմէ Գալաղայէն վեր, Ս. Յակոբայ մատրան շուրջը, հրաշագործ հայրապետին թիւին տակ։ Աչքէ հեռի, սրտէ հեռի կապրին որբերը. դուռնուրեք բազդ կունենան վայելել այսպիսաց միութիւնն, տակաւ կը խօսին, կը գրեն, կը յուզեն որքաց ապագայի խնդիրն. հետաքրքրական, հրապուրիչ նիւթ մը չէ։

Ամայի է վայրն, եէտ-Գալէէն դուրս. բաժնուած աշխարհէն, կեանքէն, դուարճութիւններէն, բաթաթաթեղ, ամրակուռ պարիսպներով. ո՛չ ուրիշ նշոյլ կենդանութեան։

Արեւուն ծագման հետ կսկիծ երթեւեկն, քերդէն դուրս հոգնաւոր օդ մը կը տիրէ, մթնոլորտը կը ճնչէ սիրտը. տխրերանգ պատկեր մը կը պարզուի. յարեւմտեան կը տարածուին անծայր գերեզմաններ, սեւ նոճիներով կը ծածկուի հորիզոնն. հոն Որբանոց, Հիւանդանոց Ցունաց, հոս Հիւանդանոց Հայոց, մեծակասոյց հոյակապ, ի հարաւոյ կը ձգի ճանապարհն դէպ ի ծովեզերն, հեռակաւորն Գալաղը, ուր կը տիրէ միօրինակութիւն կեանքի, կարգաւ շարուած են ապանդանոցներ ուր եւ առանձին գործունէութիւն մը կը տիրէ, ուր անասուններ կը մորթեն, միսեր կը մանրեն, սակորներ կը ջարդեն, կաշիներ կը քերթեն. քիչ անդին մեծ ելեւներ կը թարեն, քամկաղի գործարանէն կը բարձրանայ ծուխը թանձրամայր. գործաւոր, գործաւորուհի, այր, կին կը վազեն ծբարներ իրենց թեւին տակ, կերթան կը տաւ, գերձան, չապիկ, պատանք կը պատրաստեն. ասոի բիչ հեռի կը դանուի մեր Որբանոցն։

Օրը կը յառաջանայ, ոգեւորութիւն մը կառնուն փոգոցները, բժիշկ, վիրաբոյժ, գեղագործ կը վազեն ի Հիւանդանոցայր, կին, սեւազգեստ, տխրադէմ, ծանրաքայլ կ'երթան ի կերեզմանատուն. հոս շիկայ արգուլգուլ, շղայ, պշրանք, արցունք, հեկեկանք. ոչ միայն, կառքերը կը ցլրին, հիւանդք կը փոխադրուին ի Հիւանդանոց, դպրոցներ մթերանոցներէն դուրս կը հանուին, յուլարկաւորք չկան. ապուշներ են դպրոցականներ որ կը խնդան, տրտատուք չունին. մեռեալներ մեռելները կը թաղեն։

Ո՜հ. թշուառութիւն հոս դրած է իւր բոյնը, անդին է երազ, կեանքը. հիւանդանոցն է իրականը. սոսկալին, վիմակերտ անշրջհոգով մը բաժնուած ուրկից քիչեր կը համարձակին դուրս նայիլ, ինչպէս քիչեր կը մտածեն իրենց փախճանին վրայ։ Թշուառութեան ամէն ձեւն ու տեսակ կամ ընդարձակ հոս, երիչանիկներն հոն գործ չուտին, հիւանդք երբ գտնեն իրենց առողջութիւն՝ պէտք է մեկնին. դուրսը կը մնան անբուժելիներն որք իրենց փախճանին կնապասեն հիւանդանոցներու, անկիւնոցներու մէջ։

Ցոյնք աւելի դրական գաղափար մը ունեցած են։ Մերանոցը չինած են մեր գերեզմանատան քով. ծերերն ուղղակի փոխադրած են ի գերեզմանատուն ուր կուտեն, կը խմեն, անդունդին եզրը կեցած, մինչ անդին երիտասարդք կորուսած իրենց առողջութիւնը, կը հեծեն կը հեւան ու իրենց սիրելիներուն կարօտը կը քաշեն։

Քիչ անդին սրբերն են որ կը թափառին, կենաց փոթորիկներէն քաշքշուած, իրենց բոյներէն ելուած, ձագեր որ ապաստանարան կը փնտռեն. անտէրունչ, հեր պատանիներ, կորուսած հայր, մայր, ընտանիք, որոնք սրբանոց կը դիմեն, մերկ անծիր կեանք, աշխատութիւն, ապագայ կուգեն. դեռ կարելի է փրկել զիրենք։

Օրհնեա՛լ են այն մարդասէր ձեռքեր որ հիմնեցին այս յարկը գթութիւն ուր կապատանին, կը խնամուին 200 որբեր։ Դառնանք դէպ այս թշուառներն. դրպիրք մի քիչ իրենցմով. անոնցմէ խնամոց կը կարօտին. կրնանք զլրենք այդ շրջապատին մէջ դնել. հոն կեանք ունին, ապագայ։

Աւելի կարեկցութեան արժանի են այս որբեր, քիչ վարուց ալ տեր լինին, բարի կամ յոգի, տակաւին անմեղ, որոնք գժբաղդ ծնած են, ճակատագրէն դատապարտուած, ստէպ իրենց ծնողաց ֆիզիքական և բարոյական աւերմանց դրսէն կը կրեն. կարելի է յղկել, մաքրել զանոնք, օգտակար անդամ մը ուսուցնել մարդկութեան. ամենէն աւելի անձնուէրներն Որբանոցներէն դուրս կուգան։

Գալաղը Հ. Կ. ԱՄՍՕՐԻՆԵ

ԱՌԱՋԱՐԿ ՄԸ

Աբէ-Եւլի 3658 թուոյն մէջ «Նպաստի Մտաւոր» վերնագրով յօդուածով մը ուսուցչաց յատկանշելի յիշեալ Մտաւորին ի՛նչ հատկութիւններով կարեւոր նպաստուն համար հանրութեան հրաւէր կարդացուած էր։

Արդ, կը փութամ Խմբագրութեանդ հաղորդել իմ կարծիքս. որ յուսամ թէ բաւական նպաստաւոր կրնայ ըլլալ այդ Մտաւորին համար։ Հեղինակներն երբ իրենց գրքերուն կեդրոնատեղին գրատուն մը ընեն, սովոր են որոշեալ գեղէն զատ, աւելցնելով ½ին 5 չափ մը թողուլ նոյն գրատան. հրաւէր կը կարդամ պատ. հեղինակաց, որ յետ այսորիկ ո՛վ որ իւր հեղինակութեանց կեդրոնատեղին իմ գրատունս ընէ, իմ ½ին 5 իրաւունքէս 1ը կը թողում այդ Մտաւորին։

Երկրորդ. կարող հեղինակներ համաձայնին, ընտիր և հրապարակին վրայ պակասներ լրացնող դասագրքեր պատրաստեն և ես կը խոստանամ այդ դասագրոց բոլոր ծախքերը հոգալ, չսահեն մաս մը Մտաւորին և մաս մ'ալ հեղինակութեանց բաժին հանել, մինչեւ որ Մտաւորը դրամագլուխ հաւաքելով իւր հաշուոյն կարենայ տպագրել տալ։

Արհեստս ունեցած յարմարութեամբս, այս երկու միջոցները խորհած եմ կարօտ ուսուցչաց Մտաւորին նպաստիլ, որուն վրայ Ազատական Խորհրդոյ Ատենապետին ուշադրութիւնը կը հրաւիրեմ։

Մ. Ց. ՓԱՓԱԶԵԱՆ

1896 Ապրիլ 28
Կ. Պոլիս

(60)

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի

ԱԼՓՈՆՍ ՏՕՏԷ

ՁԷՔ

—Ահա տնօրէնութեան գրասենեակն հասանք, ըսաւ Ռուտիք։

Եւ երդօրը գոռնալով.

—Վեր կելլա՞ս։

—Հարկաւ. կուգամ նորէն տեսնել «կապիկը» և իրեն ապացուցանել թէ, հակառակ իր գուշակութիւններուն, մարդ կըրնայ քիչ մը շիթ բան մը ըլլալ։

Կը պրկուէր իր թաւիշէ բաճկոնին մէջ. իր գեղին կոչիկներովը և ուսընդանութ պայուսակովը հպարտ։ Ռուտիք ամենափոքր դիտողութիւն չըրաւ անոց մասին, բայց նեղուած կերեւնար։

Անցան ցած գաղտագրան ներքեւէն, մտան հին շէնքերուն մէջ, խել մը փոքր անծանօթ խուցեր, գէշ լուսաւորուած, ուր պաշտանեաներ գիր կը գրէին առանց գլուխնին վեր առնելու։ Վերջին սրահին մէջ, խիստ և ցրտին երեւոյթով մարդ մը գրասեղանի մը առջեւ նստած էր բարձր պատուհանի մը լոյսին տակ։

—Ա՛հ, դո՞ւք էք, հոյլ Ռուտիք։

—Այո, պարոն տնօրէն. կուգամ ձեզ ներկայացնել նոր աշկերտը և շնորհակալ ըլլալ...

—Ա՞ս է ան փոքր հրաշալիքը։ Բարեւ, մանչու։ Կիրեւոյ թէ ճմարիտ կոչում մը ունիք մեքենագործութեան։ Շատ լաւ։

Ցնտոյ, աւելի ուշադրութեամբ դիտելէ ետք տղան.

—Բայց, Ռուտիք, այս տղան զօրաւոր երեւոյթ չունի։ Հիւանդ է։

—Ոչ, պարոն տնօրէն։ Ընդհակառակը գիս կը հաւատան թէ զարմանալի ուժ մը ունի։

—Զարմանալի, կրկնեց Լապասինար առաջնանալով. և տնօրէնին զարմացկոտ նայուածքին առջեւ, հարկ համարեց յիշեցնել թէ ինք ով էր, թէ վեց տարիէ ի վեր եկած էր գործարանէն՝ Նանդի թատրոնը և անկից ալ Բարիզի Օպերան մտնելու համար։

—Օ՛հ, կատարեալապէս կը յիշեմ ձեզ. ըսաւ տնօրէնը բոլորովին անտարբեր շնչտով մը, և անմիջապես ոտքի ելաւ՝ խօսակցութիւնը կարճ կապելու համար։

—Տարէք ձեր աշկերտը. հայր Ռուտիք, և ջնացեցէք լաւ բանւոր մը ընել զինքը։ Ձեզի հետ գործս դժուար չըլլար։

Երգիչը, իր ազդեցութիւնը գործադրած չըլլալուն նեղացած, դուրս ելաւ շատ նրկուն։ էն եղբը Ռուտիք մնաց դրասենեակին մէջ և ցած ձայնով բանի մը խօսք փոխանակեց իր պետին հետ, յետոյ երկու մարդերն ու տղան վար իջան, տարբեր տպաւորութիւններով լցուած։ Ձէք կը խորհէր սա բաներուն վրայ «բաւական զօրաւոր չէ։ զոր ամեն մարդ կը կրկնէր իր հոն հասնելէն ի վեր. Լապասինար իր ատօրնացումը կը մարսէր. մեքենագործն ալ մտադրաղ կերեւնար։

Երբ դուրս եկան.

—Սիրտ նեղացնող բան մը բաւ քիզի... հարցուց Լապասինար իր եղբօր։ Հիմակ իր երեւոյթը աւելի դաժան է քան իմ ժամանակս։

Ռուտիք գլուխը թափուեց տխրութեամբ.

—Բայց ոչ։ Մեր խեղճ քրոջ զաւկին Շարլօի վրայ կը խօսէր որ չատ նեղութիւն կը պատճառէ կոր մեզի։

—Նանդցին նեղութիւն կուտայ ձեզ, հարցուց երգիչը։ Ինչ կայ որ։

—Սա կայ որ մարը մեռնելէն ի վեր սաստիկ գուարճասէր մը եղած է, կը խաղայ, կը խմէ, պարտքեր ունի։ Սակայն ապէկ օրական կը շահի գծագիտական գործատան մէջ։ Էնարէի մէջ անանկ գծագիր մը չկայ։ Բայց ի՞նչ հակցանք։ Բոլոր վատածը կուտէ թուղթ խաղալով։ Հաւատալու ենք թէ ձեռքը չէ. վասնզի հոս ամեն մարդ խառնուեցաւ անոր, տնօրէնը, ես, կինս. բան մը օգուտ չըրաւ։ Կուլայ կը տիրի. կը խոստանայ ա՛լ չվերակսիլ. յետոյ չաբաթականը առնելուն պէս, հո՛ը, Նանդ կը վազէ և կը խաղայ։ Արդէն չատ անգամներ պարտքը վճարեցի։ Բայց հիմակ ա՛լ չեմ կրնար։ Ես իմ ընտանիքս ունիմ. յետոյ Զէնոփոն ալ եկաւ հասաւ, անիկա տեղաւորելու է։ Թե՛զմ աղջիկ։ Երբ կը մտածեմ որ իր զարմիկին հետ ամուսնացնելու գաղափարն ունեցայ։ Հիմա երջանիկ եղած կըլլար։ Մնաց որ ինք չուզեց, հոս բաներուն վրայ գուցէ ուրիշ մարդ մը ալ ունենայ։ տասներեք տարեկան հասակէն հակող կարգուեցաւ ու քսան տարեկանին դաստիարակ։ 1834ին տեղի կունենար այս. նախկին սպասաւորը մինչեւ իր մահուան թուականը 1885, պաշտօնավարեց միւնոյն գօրէժին մէջ, իրրեւ ուսուցիչ և իրրեւ վարիչ։

Այս կենդանի օրինակը խորապէս ազդեր է Նօէլ Վաքլէնի վրայ, որ պատանի հասակէն կը տեսնէր թէ ինչպէս անվհատ ու յամառ կեղպով կաշխատի մարդ մը որ փափագ ունի յառաջդիմելու և ընկերութեան օգտակար դառնալու։ Ուրիշ օրինակ մը, ոչ նուազ հետաքրքիր, կը կանգնէր իր դէմ։ իր միւս հօրեղբայրը տասը տարեկանին հովիւ էր ուրիշի հաշուին. ոչխարներու հօտը արածելու պահուն՝ լեռան մը կողին վրայ կամ եղեւիններու շուքին տակ՝ կը կարդար ձեռքը ինկած գիրքը, սորվելու բուռն փափագով. միտքը դրաւ վարժապետանոցը մտնել որ նոր հաստատուած էր այդ թուականին (1833)։ Մնողքը աղքատ էին, բայց տղան չի յուսահատեցաւ. պզտիկ գեղի մը ծագկոցին վարժապետ եղաւ երկու ձմեռ, քիչ մը դրամ հաւաքեց ու վարժարան մտաւ. երկու տարիէն շրջանը կ'աւարտէր փայլուն վկայականով մը։

Գրքին հեղինակը, իր յիշատակներուն անցնելով, կը պատմէ թէ ինք՝ տասնըհինգ տարեկան հասակին մէջ՝ դպրոցին էն յառաջադէմ աշակերտն ըլլալով, հարկադրուած էր թողուլ զայն հօրենական ժառանգութենէն մնացած հողը մշակելու համար. բայց արտն կամ ագարին մէջ չէր մոռնար կիսատ թողած ուսմունքը. գեղին պզտիկ մատենադարանները տարն ու վրայ կը-նէր. ժամերով ճանչայ կ'ելլէր ձեռք անցնելու համար հատոր մը։ Սակայն հունձքերը գէշ երթալով. ընտանիքը աղքատութեան մէջ ինկաւ. ապրուստ ճարելու համար երիտասարդը հարկադրուեցաւ մօտաւոր քաղաք մը երթալ բանւորութիւն ընելու. այդ նեղութեան օրերուն մէջ մտածեց թէ կրնար լաւագոյն կերպով օգտակար ըլլալ իրենցերուն. ոյսոյց ինքն ալ դաստիարակ ըլլալ, և 1857ի աշնան, դաշտային աշխատութիւններուն վերջանալէն ետք, վերադարձաւ իր ծննդավայր գիւղէն դրդիչը՝ նորէն ուսման պարապելու համար ու քիչ առնէն գաւառագլուխ քաղաքի համալսարանը կը ներկայանար. գեղին վարժուհին, անոր մեկնած պահուն, քսան ֆրանք դրաւ ձեռքը՝ ճանբու ծախքի համար. «Այդ ողորմութիւնը, կը գրէ Նօէլ Վաքլէն, էր ծածկել, ոսկի բանալին եղաւ որ սիրելի ու պատուաւոր ապագրէգի մը դուռը բացաւ ինծի։ Եւ յուզմունքէս շնչտելով կը պատմէ իր սկզբնաւորութիւնն իբր ուսուցիչ։ Տարեկան 400 ֆրանքով վարժապետ կը կարգուի պզտիկ ատան մը մէջ. ինչպէս ապրէր այս համեստ գումարով. դժուարութիւնը կը լուծէ՝ միակելով դպրոցին պարտէզը որ իր արամագրութեան ներքեւ դրուած էր. յետոյ, այգեկութիւնն բաժին մը կը հանէին իրեն, ինչպէս գիւղի երէցին ու անասնաբուժին. վերջապէս իր պարկեշտ աշխատասիրութիւնը կը վարձատրեն գեղացիք՝ 30 ֆր. պարգեւով մը ու թոշակը կրկնապատկելով. «Ինքզինքս հարուստ կարծեցի, կ'ըսէ, այդ միջոցին. քսաս հրաւիրեցի պզտիկ եղբարս, թէ՝ անոր բեռը թեթեւցունելու համար ծնողքիս վրայէն և թէ՝ կրթութեանը հոգ տանելու համար։»

Գրքին այս առաջին յիշատակներուն մէջ մանաւանդ,—յաջորդ մասերը նուիրուած ըլլալով ուսուցչական յաջողութիւններու և մանկավարժական տեսութիւններու,—իւրայատ կուգայ կեանքի պայքարը սրուն տակալու հոգեկան ուժ ունեցեր է այդ գեղջուկ տղան, ագրատ, թշուառ, անպաշտպան, բայց բարձր իտէալ մը ունենալով իրեն առաջնորդ, կրթական գործը, մերթ ալ՝ գործածելով՝ ընտանիքին հացը ճարելու համար, բայց ձեռքէն չի ձգելով գիրք ու գրիչ։ Նօէլ Վաքլէնի ցիշատակները, թէեւ օտար մէջավայրի մը յատուկ, մեկէջ աւելի բարոյացուցիչ դասեր ու ներշնչումներ կը պարունակեն իրենց մէջ։

(¹) Աւազուտ-կրային (silico-calcaire), աւազուտ սեւ հող (silico-humifère)։

(²) jusquiame, հնեազոզազգի (solannée)։

—Այո, պարոն տնօրէն. կուգամ ձեզ ներկայացնել նոր աշկերտը և շնորհակալ ըլլալ...

—Ա՞ս է ան փոքր հրաշալիքը։ Բարեւ, մանչու։ Կիրեւոյ թէ ճմարիտ կոչում մը ունիք մեքենագործութեան։ Շատ լաւ։

Ցնտոյ, աւելի ուշադրութեամբ դիտելէ ետք տղան.

—Բայց, Ռուտիք, այս տղան զօրաւոր երեւոյթ չունի։ Հիւանդ է։

—Ոչ, պարոն տնօրէն։ Ընդհակառակը գիս կը հաւատան թէ զարմանալի ուժ մը ունի։

—Զարմանալի, կրկնեց Լապասինար առաջնանալով. և տնօրէնին զարմացկոտ նայուածքին առջեւ, հարկ համարեց յիշեցնել թէ ինք ով էր, թէ վեց տարիէ ի վեր եկած էր գործարանէն՝ Նանդի թատրոնը և անկից ալ Բարիզի Օպերան մտնելու համար։

—Օ՛հ, կատարեալապէս կը յիշեմ ձեզ. ըսաւ տնօրէնը բոլորովին անտարբեր շնչ

4. ՏԱՐԻ, ԱՊՐԻԼ 30/12 ՄԱՐՏԻ, 1896

Քաղաքական կացութիւն

ՊԱԼԿԱՆԵԱՆ ԹԵՐԱԿԼՈՒՆ. — Սերպիոյ և Աւստրիայ-Հունգարիոյ սառեալ վէճն օրուան խնդիրն է Պալքանեան թերակղզւոյ նկատմամբ։ Պուլկարիոյ խնդիրը կարդադրեցաւ՝ իշխանին վաւերացուելովը։ բայց հիմա ալ կայ Սերպիոյ խնդիրն, որոյ ընթացքէն դժգոհ է Աւստրիա-Հունգարիա։ Փեշտիայի Երեսփ. Ժողովոյն մէջ անցեալ Դշ. տեղի ունեցած հարցապնդումն առիթ տուաւ կառավարութեան՝ Սերպիոյ մասին իւր կարծիքն ըսելու։ Յայտնի է թէ Պելկրատի կառավարութիւնն իւր վիեննայի դեսպանին և. Փեշտիայի ընդհանուր հիւպատոսին հրաման տուաւ ամենեւին չմասնակցիլ հունգարական Հազարամեկի հանդէսներուն, հունգարական թէ սերպական դրօշի խնդրոյն կարգադրուած չըլլալուն պատճառաւ։ Նախընթաց չաթիւն, Սերպիոյ սոյն հրամանին ակնարկելով, Պոռոն Պանֆի վարչական յայտարարած էր մաճառ խորհրդարանին մէջ թէ Սերպիոյ կողմէ անբարեկամութեան գործ մէջ այս խնդիրն հոն կը մնար նոյն պահուն։ Բայց վերյ, Պելկրատի աւստրիական դեսպանը փոխադանուցագիր մը ղրկել սերպ կառավարութեան, բաղդելով մաճառ դրօշին եղած թշնամանքին դէմ, և հառուցում պահանջից, զոր սերպ կառավարութիւնն անմիջապէս տուաւ, պաշտօնակ ընելով Պելկրատի սոսիկանապետն և ոստիկան-ընտրութեան հրամատարն, և դատական քննութեան ենթարկելով զՀ. Ֆիրմիլիան, աստուածաբանական վարժարանին տնօրէնն, և ցոյցին մասնակցող ուսանողները։ Նաև, ծանուցագիր մը ղրկելով Աւստրեան դեսպանին, խորին ցաւ յայտնեց եղածին համար, յայտարարելով թէ կրթելի չէ չդատապարտել այս ցոյց.քանի որ Պելկրատի դահլիճն այդքան մեծ արժէք կ'ընծայէ Աւստրիոյ-Հունգարիոյ հետ բարեկամական յարաբերութեանց։

* * *

Աւստրիա-Հունգարիա առուել քան զայս չէր կրնար սպասել բանաւորապես։ Բայց անցեալ Դշ.ի նիստին մէջ, Պ. Ֆրանսիս Բոշուլի, Հուսկաւոր Բոշուլիի որդին, պնդեց թէ ուրիշ Պալքանեան մանր Պետութեանց ոմանց պէս, Սերպիա Աւստրիոյ-Հունգարիոյ նկատմամբ տպերախտ գտնուած է, և արմատական Պ. Ռիկրն յայտարարեց թէ Սերպիոյ կողմէ տրուած գոհացումն անբաւական էր, որովհետեւ պէտք էր բացարկի պատիւ մ'ընել մաճառ դրօշին։ Ի պատասխանի, Պառոն Պանֆի վարչապետն համոզեց Ժողովը թէ աւելին խնդրելու տեղի չկայ։ Բայց այս առիթիւ վարչապետը քանի մը նշանակալից խօսքեր ըսաւ որք Սերպիոյ հետ յարաբերութեանց արդի վիճակը կը ցուցնեն։ Յայտարարեց թէ «Սերպիոյ ընթացքն ոչ միայն անբարեկամական է, այլ և անբարգաթիւր է։» Յարեց թէ «Սերպ կառավարութեան այս ընթացքն ուղղակի պատճառն էր ուսանողաց ոմանց շարաթ օր գործած ծայրայեղութեան։ զի սերպ վարչութիւնը քաջութիւն ունեցած չէր դէմ դնելու ծայրայեղ կուսակցութեանց ոմանց հանրային կարծեաց վրայ է գործ դրած ճնշման։»

Երբ կառավարութեան մը դիրքն այս ոճով կը խօսի դրացի կառավարութեան մ'ընթացքին վրայ, ա՛լ կը հասկցուի թէ վէճի անմիջական առարկէն ուրիշ խորունկ պատճառներ պէտք է կենան փոխադարձ դժգոհութեան և տհաճութեան։ Ինչպէս Հեռագրաց բաժնին մէջ արդէն ծանուցուեցաւ, Ֆերդինանտ իշխան եկաւ ու անցաւ Վիեննայէ, Աւստրիոյ կամ Հունգարիոյ Արքունեաց կողմէ ընդունելութեան ո՛ և է արարողութիւն տեղի չունեցաւ, և նոյն պահուն կայսրը Փէշտիա կը գտնուէր։ Հիմա, Կ'ըսէ Մշտապարտ Վիեննայի Թղթակիրն, Աւստրիա Պալքանեան այս փոքր Պետութեանց հանդէպ նոյն ատեն ընթացքը կը բռնէ զոր նրբեմն Ռուսիա բռնած էր, բնաւ չմիջամտելով անոնց գործերուն, և յարաբերութիւն չսածելով անոնց հետ։ Միայն Ռումանիա Աւստրիոյ-Հունգարիոյ բարեկամն ու դաշնակիցն է Դանուբի կողմէ, և Ռումանիա լիովին կը մասնակցի Հազարամեակի հանդէսներուն։ Միւս կողմէ, Ռուսիա և Ռումանիա հակառակ են իրարու, միւնոյն պատճառով որով Ռուսիոյ բարեկամ փոքր Պետութիւնքն ոչ ևս Աւստրիոյ-Հունգարիոյ բարեկամներն են, և Ֆրանց Եոզէֆ Թագաւորկայսրն և իւր կառավարութիւն կը դադրեցնեն քաղաքական առվի յարաբերութիւններն անոնց հետ։

ՖՐԱՆՍԱ. — Նորակազմ չափաւոր Վարչութեան առաջին գործերէն մին եղաւ Ֆրանսայի Պանքային Տնօրէն Խորհրդին հետ վերսկսիլ բանակցութիւնները սոյն Պետական Պանքայի առանձնաշնորհմանց նորոգման համար։ Այն առանձնաշնորհմանց դիմաւորն է զանրատոս հանելն։ Աբատակնք, առհասարակ ամեն դրամատէրներու և դրամական հաստատութիւններու հակառակելով, Պանք տը Ֆրանսի առանձնաշնորհման ալ նորոգումը կը մերժէին, «Պանքան ժողովրդականացնել» պահանջելով։ Զարաւորներն, որոց հետ համաձայն են մնտեսագէտները, կը ծանրանային Պանք տը Ֆրանսի մատուցած ծառայութիւններուն վրայ՝ Ֆրանսական վարկին համար դժուարակ ժամանակներու մէջ, և Պանքայէն ինչ ինչ նոր զիջումներ ձեռք բերելու պայմանաւ, առանձնաշնորհումը վերահաստատելու կողմն էին։ Պ. Պուրժուայի վարչութեան օրով բանակցութիւնք Մեծայնուր որ էին։ Հանգուցեալ Պ. Պիւրտ, որ մնաւ Երեսփ. Ժողովոյ ատենապետի պաշտօնին մէջ, իբրև նախընթնիչ յանձնաժողովոյ տեղեկաբեր, զանազան տեղեկագիր մը մատուցած էր խորհրդարանին։ Պանք տը Ֆրանսի առանձնաշնորհումները նորոգելու պէտքին վրայ, պատմական և տեղանաւորական փաստերով մատնելով Պանքային մատուցած մեծամեծ ծառայութիւնները Ֆրանսայի տնտեսական պէտքերուն։ Այն ատեն գտնուեցան Արմատականներ որք ամբաստանեցին այս պատուական Ֆրանսային։ Պ. Պիւռտ, իբրեւ Պանք տը Ֆրանսէն կաշառուած, ամբաստանութիւն մը զոր Ռոշիտ ծիծաղելի գտաւ, ըսելով թէ «Պիւռտոյի պէս մարդու մը համար չի կրնար ըսուիլ թէ կը կաշառուի։» Հիմա Պ. Բաշլրի ձեռք առած է Պ. Պիւռտոյի ընդհատ լծուած գործն, և անշուշտ սեղանաւորական աշխարհին մէջ լաւ ապաւորութիւն պիտի ընէ Պանք տը Ֆրանսի և Ֆրանսական Պետութեան միջեւ տեւող դարաւոր յարաբերութեանցն հիմնուելու վրայ տարապնդումը։

ԱՒՍՏՐԻԱ. — Վիեննայի քաղաքային խորհուրդն իւր անցեալ Դշ.ի նիստին մէջ կատարեց նոր քաղաքապետին ընտրութիւնը ծանուցեալ ալփինեով, այսինքն՝ հակահրեական-կաթոլիկ քուէից մեծամասնութեամբ ընտրեց զՊ. Եոզէֆ Շդրոպաս։ Քաղաքապետին Կայսեր կողմէ վաւերացումէն եռաբ է որ տեղի կ'ունենայ երկու դեր քաղաքապետներուն ընտրութիւնը։ բայց և այնպէս, նոյն կուսակցութիւն այս առիթիւ որոշեց դեր-քաղաքապետներն ալ, որոց առաջինն է հանրածանօթ Տքտ. Լիկերը, և միւսը՝ Տքտ. Քոն Նեօյմայր։ Ընտրուած քաղաքապետը վաճառական է, երկու դեր-քաղաքապետները փաստաբան են արուեստաւոր։ Ընտրելէն առաջ, Պ. Շդրոպաս գրաւորապէս խոստացաւ հրաժարիլ երբ իւր կուսակցութիւն խնդրէ իրմէ՝ ասպարէզ բանալու համար Տքտ. Լիկերի։ Նաև, իւր պատուոյն վրայ խօսք տուաւ որ իւր գործունէութիւնը պիտի սահմանափակէ միայն ազարարական կամ ձեւակերպական ազարարքներու, իսկ Վիեննայի քաղաքային վարչութեան ճշմարիտ տնօրէնութիւնը պիտի թողու առաջին դեր-քաղաքապետին՝ Տքտ. Լիկերի։ Նմանապես, Տքտ. Քոն Նեօյմայր դրաւորապէս խոստացաւ այլևս յարաբերութիւն չունենալ հակահրեական կուսակցութեան գերմանական-արմատական հատուածին հետ։ Յայտնի տանողները թէև առհասարակ հակահրեականներն են, բայց ասոնց մէջ ալ կաթոլիկ-պահպանողականներն են, որք չեն ուզեր գործ ունենալ գերման ազգական կուսակցութեան նոյն իսկ հակահրեական մասին հետ։

ԱՆԳԼԻՈՅ Երեսփ. Ժողովը կը զբաղի պահպանողական նախարարութեան բերած կրթական ծրագրին վիճաբանութեամբ։ Պահպանողականք կը պնդեն այս սկզբունքին վրայ թէ իւրաքանչիւր դաւանութիւնէ ծնողք իրաւունք պէտք է ունենան իրենց դաւանութեան բոլոր վարդապետութիւններն առանդել իրենց զաւակ, մինչ Ազատականք թեր կ'ելնեն արգի քաղաքային վարժարաններու (Պօլտ Սքուլ) դրութեան, որուն համեմատ Մ. Գրոց բացարեալ ընթերցումն և անոր վրայ հիմնեալ քրիստոնէական ընդհ. կրթութիւնն ու բարոյագիտութիւնը բաւ կը համարուին, և անկէ աւելին կը թողուի իւրաքանչիւր դաւանութեան կղերին՝ կիրակնօրեայ վարժարանաց մէջ աւանդուելու համար։ Պահպանողականք կառարկեն թէ այս դրութեամբ քրիստոնէական կրօնի վարդապետական ուսուցումն իբրեւ երկրորդական առարկայ նախակրթական ծրագրէն դուրս թողուած կ'ըլլայ, և մինչ որ դպրոցական ծրագրէն դուրս թողուած ըլլայ, տղուն մտքին վրայ այնպիսի տպաւորութիւն մը կ'ընէ իբր թէ երկրորդական բան մ'ըլլար։ Բնաւ տարակոյս չկայ թէ պահպանողականք պիտի յաջողին իրենց ծրագիրը սովորականէն աւելի ստուար մեծամասնութեամբ քուէարկելու։ որովհետեւ միւսմենակոն-ազատականք, որք առաջ կ'ըսէին թէ միայն իրաւասական ինդրոյ մէջ զատուած են Ազատականներէն, այս և այսպիսի ուղղամտական ինդրոյ մէջ ևս պահպանողականաց կողմը բռնած են։ Այս պայմանաց մէջ, արդէն 150 քուէի մեծամասնութիւնն հաստատ կը մնայ, բայց արդ՝ տես որ սոյն կրթական ինդրոյ մէջ իրաւասացիք (իբրև կաթոլիկ) առհասարակ կը բաժնուին Ազատական ներէն, գոհ ըլլալով պահպանողական ծրագրէն որ կրօնական կրթութիւն իրաւունքները լիովի կ'ապահովէ։ Ազատականաց ամենէն աւելի հոգ ըրած բանն այն է որ այս օրէնք մը պահպանողականաց օրով քուէարկուելն եռաբը, շատ ժուար է որ Ազատական յայսոդ դահլիճը փոփոխէ զայն։ զի հիմա Լոյսերու ժողովը՝ պատրաստ է պահպանողական օրէնք մը վաւերացնելու, բայց անշուշտ իւր բոլոր ոյժով դէմ պիտի դնէ Ազատականաց ձեռամբ ուևէ փոփոխման նոյն օրէնքին։

ՄԵԾ-ԴՐՈՒՍ ՄԸ ԱՐԿԱԾԸ. — Սաքսմայնինկենի մեծ-դուքսն ու մեծ-դքսուհին, որք սեպտեմբեր կերպիւ կը ճամբորդեն Իտալիոյ մէջ, քանի մը հետեւորդներով անցեալ շաբթու գացեր էին յայցելութիւն գործելու բանաստեղծ Ռիքարդ Վոգի և առնոր կնոջ՝ Ֆրաքգրդի մօտ անոնց գիւղական բնակարանին մէջ։ Երբ կառքով Հոմ կը դառնային, հրացանով զինեալ և դիմակաւոր երկու մարդիկ կառքը կեցուցին և հրացանի փողն ուղղելով մեծ-դքսին, դրամը կամ կեանքը պահանջեցին։ Դուքսն անմիջապէս իւր քսակը նետեց անոնց ոտքերուն, մէջի 55 ֆր.ով, և այն ատեն ան ալ ազատեցին թողուցին կառքն։ Իշխանութիւնն իմանալուն պէս ոստիկաններ ղրկեց գոգերը բռնելու։ Հոմայ ոստիկանապետն ինչպէս և ներքին գործոց խորհրդական Տքտ. Կալի գացին անձամբ իրենց ցաւն յայտնեցին մեծ-դքսին։— Ուրիշ պատմութեան մը համեմատ, մեծ-դուքսն և դքսուհին, սենեկապանուհիի մը հետ, կը պտըտէին Հոմայ չըլլակայքը քանի մը գզեակներ, երբ իրենց կառքը Բիճի իշխանին սեփական հանրային պարտէզին մէջ արգելուեցաւ երկու զիմակաւոր անձի կողմէ, որք իրենց հրացանն ուղղելով մեծ-դքսին գլխին, դրամ պահանջեցին։ Մեծ-դքսուհին շատ յուզուեցաւ։ Հոմայ մէջ ևս այս աւազակութիւն սաստիկ սրտայուզութիւն պատճառեց, քանի որ այնքան բանակ ճամբու մը վրայ կը պատահէր։ Ըստ վերջին լուրց, երկու աւազակները բռնուած են։

ՅԵՌԱԳԻՐ

ԱՄԵՐԻԿԱ ԵՒ ՍՊԱՆԻԱ.

ՈՒԱՇԻՆԿԴԸՆ. 10 մայիս։— Սպանիոյ մահուան դատապարտեցին հինգ ապատամբ, որք Բոմբէրդիոյ շրջակայքում Միացեալ Նահանգներէն օգնութիւն բերած էին Քուպա։ Ասոնց հինգն Ամերիկացի են։ Հիսանապես, Նախագահ Քլիվլէնտ յայտարարեց սպանիական դեսպանին թէ ինք կը պնդի որ այս մարդիկ մահուամբ չպատժուին, առանց կանոնաւոր դատաստանի մը, և յարեց թէ ամեն պարագայի մէջ անոնց մահուամբ պատժուին ինք Միացեալ Նահանգաց հանդէպ ոչ-բարեկամական գործ մը կը նկատէ։

ՀԱՅԱՐԱՒԱՑԻՆ ԱՔԻՐԻԿ.

ԼՈՆՏՈՆ.—Պ. Զէմպրլէն յայտարարեց Երեսփ. Ժողովոյ մէջ Կառավարութիւնը մտադիր չէ պաշտօնէ հանել զՍըր Հեր.Բաթինը։ Պ. Սիրիլ Բոտսի ընթացքը պատրաստելի է։ բայց առ հասարակ Հարաւային Ափրիկէի համար անոր ունեցած ծառայութիւնք և արժանիք անժխտելի են։ Խորհրդարանական յանձնաժողովի մը քննութեան պիտի յանձնուին բոլոր այս իրողութիւններ։

ՀԱՆԳՈՒՆԱՑԻՆ ՄԵՂ.

ՊԱՇՏ.—Զօր. Պալտիսերա պահանջեց Բաս Մանկաչաչէ, Բաս Սէպարէ և Բաս Ակոստոֆարիէ որ արձակեն իտալացի գերիներն։ ապա թէ ոչ՝ թշնամական միջոցներ ստանեսցուս։ Բասերը խուսափողական պատասխան տուին։ Պալտիսերա ստիպեցաւ ինքը պիտի ընէ իտալացի գերիներն ազատելու։

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՓԱՐԻԶ, 11 մայիս.—Բշ. ճամբոյ կ'ելնէ Զօր. Պուատէֆռի նախագահութեան ներքև գտնուող ֆրանսական պատուիրակութիւնն, որ Մադաբա կ'երթայ Զարին թագադրութեան ներկայ ըլլալու։

ԳԱՀԻՐԷ.—Հարաւային Պարտուց վարչութեան դէմ ֆրանսայի արժեհատոյց կողմէ բացուած դատը դադրեալ յետաձգուեցաւ, այս անգամ Դշ. օրուան, դատաւորի մը սուգին պատճառաւ։

ՀՌՈՄ.—Զօր. Պալտիսերա բանակցեցաւ իտալացի գերեաց արձակման համար։

ՄԱՏՐԻՏ.— Մատրիտի բարձրագոյն գինուորական ատեանը պիտի վերաքննէ դատն այն հինգ ապատամբաց որոց մահուամբ պատժուելուն դէմ բողոքած էր Պ. Քլիվլէնտ։

Ա. Զ Դ

Ա. ԼԱ ԹՐԻԲՈԴԷՕԶ

Բէրա, Մէջ թաղ, 389

Տիկ. Ա. Վալլիէ կը ծանուցանէ իր արգոյ ու թագմաթիւ յաճախորդներուն թէ Փարիզէն նոր վերադարձած է հետ բերելով մեծ մեր մը նորաձեւութեանց՝ կիներու համար, ինչպէս շրջազգեստ, հագուստ, գլխարկ, Փարիզի ուռնիկարդ տուներու մոդէլներուն համեմատ, ամեն մրցում արհամարհող գիներով, ուստի համար գըլխարկներ 30 ղրուշէ սկսեալ։

527 8—8

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն երէկ իրիկուն Իսկիւտար գնաց, ուր պիտի մնայ քանի մը օր։

Ի ՆՊԱՍՏ ԳԱՒԱՌԱՑԻ ԱԶԳԱՍ ՈՒՍԱՆՈՂԱՑ

ԲԱՐԵՐԴ ԶՐԿՈՒՈՒԹ ԴԱՍԱԳՐԵՐ

300 Մանկանց գիրքը, 90 Սիրուն Զբօսարան, 50 Ոսկեմատենիկ, 50 Մանկավարժ. Քերականութիւն ա., 50 Մանկավարժ. Քերականութիւն բ., 22 Աշխար. Քերականութիւն Աճէմեան, 21 Դպրաբ. Քերականութիւն Պօղոսեան, 25 Փոքրիկ Գաբամաճեան, 10 Հաւաքածոյ Գաբամաճեան ա. մաս, 4 Հաւաքածոյ Գաբամաճեան բ. մաս, 5 Աւետարան, 100 Նախագիտելիք, 12 Աշխարհագր. համառօտ Մարգարեան, 1 Աշխարհագր. ընդարձակ Մարգարեան, 60 Կրթարան Հայկ. Գեղագր. Վ. Թէլպէան, 42 Կանոնք ընթերց. Օսմ. լեզուի, Ա. Մատթէոսեան, 25 Թալիմը Գրաբի ա. մաս, 15 Օսմանլը Սարֆը, 20 Լէթայիֆը Ասար, ա. մաս, 20 Լէթայիֆը Ասար, բ. մաս, 30 խավաճէի գրաբը խութութը միխթէլիֆէ, 20 Թրանս. Քերական Դ. Թերզեան, 20 Սըրբազան պատմ. Մարգարեան, 18 Նախնական Քրիստոնէական, 1 Բառարան հայ. Գաբամաճեան, 1 Բառարան Թուրք. հայ. Գասապեան, 80 Նախապատ. Թուագիտ. Փալագաչեան, 20 Թուագիտ. Փալագաչեան. մասն ա., 5 Թուագիտ. Փալագաչեան, մասն բ., 3 Թուագիտ. Փալագաչեան, մասն գ., 10 Թրանս. հայ. Բարգմ. Հինտեան, 1 Բառարան հայ. գաղղ. Ասկեան, 1 Տարբեր գաղ. տնտես. Փառնակեան, 1 Ուսումն բարոյականի, 1 Տրամաբանութիւն Աչբեխեանց, 1 Կենցաղ կամ Դասատուպարկութիւն, 3 Մաթեմատիկ. Առողջ. Մալաթեան, 1 Տարբական բնագրքունք Գրաքաշուոյ, 1 Արուեստ Տոմարակալութեան, 6 Գործնական Բարոյագիտութիւն, 1146 կտոր նոր պատուիրք։

2 Սիրուն Զբօսարան, 4 Ոսկեմատենիկ, 13 Գիտելիք և Պարտիք, 11 Աշխարհ. Քերականութիւն Աճէմեան, 13 Դպրաբ. Քերականութիւն Պօղոսեան, 9 Քարտիւն Գարագաչեան, 5 Գործ. Քերականութիւն Գարագաչ, 1 Նոյնին բանալին, 5 Հատընտիր Գարագաչեան, 9 Աւետարան, 9 Էնթայաք ի Գրոց Բաբբառ Ա. Տարի, 2 Նոյն, Բ. Տարի, 4 Գլագիտ. Առաքանազ. ա. մաս, 5 Բանալի հայ. Շարագր. Մաուրեան, 13 Աշխարհագր. համառօտ Մարգարեան, 4 Աշխարհագր. Բազաբ. Գարագաչ, 2 Աշխարհագր. Բազ. Ուսումն. Գարագաչ, 1 Աշխարհագր. Բնակ. Ուսումն. Գարագաչ, 3 Աշխարհագր. Ընդարձակ Մարգարեան, 24 Լէթայիֆը Ասար, ա. մաս, 13 Նոյն, բ. մաս, 1 Թէրճէմանը խութութը Օսմանի, 3 Թրանս. Քերական Դ. Թերզեան, 3 Սրբազ. Պատմ. Մարգարեան, 12 Նախնական Քրիստոնէական, 12 Կրթական Քրիստոնէական, 2 Բնական Գիտութիւն Արթինեան, 1 Պատմ. հին կտակարանի Խապայեան, 1 Գործնական Բարոյագիտութիւն, 1 Բնագիտութիւն Տէրտէրեան, 1 Աշխարհացոյց ազգաս, 4 Թուագիտ. մասն ա., 4 Թուագիտ. մասն բ., 2 Թուագիտ. մասն ա. բ., 1 Պատմ. հայ մատենագր. Դուրեան, 11 Մտամարզութիւն, ա. մաս, 8 Նոյն, բ. մաս, 3 Թրանս. հայ Թարգ. Հինտեան, 3 Ընթացք Շարագր. Ն. Թորոսեան, 6 Լէքթիւռ բուռ Լանֆան, Պրիւնօ, 5 Լէքթիւր բուռ Լաուչէան, 2 Համառօտ Օսմ. պատմ. Մարգարեան, 1 Վարժ. փոխատաց մանկանց, 1 Տանը փաստաբանը, 1 Շարժմունք երկնային մարմնոց, 241 կտոր ՀԱՅԱՇԽԱՐՀԱԳՐԻ և 1146 կտոր նոր դասագիրք, ընդամենը 1387 կտոր դասագիրք։

30 քարէ տախտակ, 5 ծրար թուղթ, 91 զգրոցական տետրակ, 1 կրօսա գրչակալ, 100 մատիտ, 5 տուփ գրչածայր, 6 քանակ, 10 տուփ քարէ գրիչ, 18 տուփ կաւիճ, 10 թերթ ծծուն թուղթ, 10 կօմէ լաստիք և 13 գծագրութեան օրինակներ։

Սոյն հագար երեք հարիւր ութսուն և եօթը (1387) կտոր դասագիրքերը (որոց 1146 կտորը նոր և 241 կտորը հին), կը թափեր ազգայնոց կողմանէ գաւառացի աղքատ ուսանողաց համար նուիրուածներէն, ատացեալ ձեռամբ Ց. Գ. Փալագաչեան էֆ.ի, Բաքերդի Առաջնորդարանը ղրկուելու համար։ (Ստորագրութիւն)

ՊԱՂՏԱՍԱՐ ՄՐՏԻԿԵԱՆ, ԲԱՐԵՐԴՑԻ
Վաճառական ի Մեծ Նոր խան

Այս դպրոցական պիտոյքը երկու արնտուկի մէջ զետեղուած, այսօր (Գշ.) ճամբայ հանուած են ռուսական ընկերութեան շոգենաւով, որով իւր պաշտօնավայրը կ'ուղեւորի նաև Բաքերդի առաջնորդ Աբժ. Տ. Յովհաննէս վարդապետ Ամատունի։

ՀԵՌԱԳԻՐ ԼՐԱՏՎԱԿԱՆ ՇՈՒՐՆԵՐ

Ի Բ. ԴՈՒՌՆ. — Հելլենական դեսպան Մավրոկորդատօ իշխանը, երէկ, Բ. Դուռը գնաց և տեսակցեցաւ Արտաքին գործոց վեսիր. նախարարին հետ։

ՓՆԻՔ ՄԱՐՄԻՆ.— Պետական Խորհրդոյ անդամներէն Ագիզ պէյ և Զինուորական Քննիչ Յանձնաժողովոյ անդամներէ մին Տիմբրպէքիրի նահանգը պիտի դրկուին՝ իբրեւ քննիչ։

ԶԷՅԹՈՒՆ գտնուող Միւշիր Էհսէմ փաշա, որ Հալէպի ու Ատանայի և շրջակայից արտասովոր ընդհանուր հրամանատարն է, անցեալ երկուշաբթի օր Զէյթունէն Մարաշ ժամաներ է։

ՄՈՒՍՈՒԼԻ ՆԱՀԱՆԳԸ.—Կայս. անձնական սպայակոյտին երկրորդ Ֆէրիկ Ապտուլլա փաշա, որ մասնաւոր պաշտօնով Տիարպէքիր կը գտնուի, կայս. Իրատէի մը համաձայն, Մուսուլ գնաց նահանգին նը-կատմամբ քննութիւններ կատարելու և կուսակալութեան գործերը վարելու համար։ Ապտուլլա փաշա, ամսոյս 10ին, Մուսուլի նահանգին կեդրոնը ժամանելով իր պաշտօնին ձեռնարկեց։

Պ. ՔԱՆՊՕՆ. — Մայրաքաղաքիս ֆրանսական դեսպան Պ. Քանպոնի առաջարկուեցաւ Պերլինի դեսպանութիւնը, տակաւին Ն. Վեմմութիւն մայրաքաղաքիս դեսպանութիւնը նախամեծար համարելով, փափաք յայտնեց որ կ. Պոլիս մնայ։

—Տիկին Քանպոն, տակաւին կատարելապէս ապաքինած չըլլալով, հինգշաբթի օրը Ֆրանսա պիտի ուղեւորի Պ. Քանպոն մինչեւ Վիեննա պիտի ուղեկցի իր կնոջը։

ԵՐԿԱԳՈՐԾԱԿԱՆ դրամատան եւմտական 1310 տարւոյ հաշուեցոյցին մէկ օրինակը մատուցուեցաւ ի կայս. պալատ։ Նոյնպէս անոր օրինակները հաղորդուեցան Բ. Դրան և Առեւտրական ու Հանրագուտ շինութեանց նախարարութեան։

ՀԱԼԷՊԻ պահեստի զօրաբաժնին հրամանատար Ֆէրիզ Պակրի փաշա Հիճազի զօրաբաժինը փոխադրուեցաւ։

ՀԱՆՐՕԳՈՒՏ շինութեանց նախարարութիւնը, կայս. Իրատէի մը համաձայն, ծանոյց ամեն կողմ թէ խճուղիներու շինութեան աշխատելու փոխարէն տրուելիք տուրքերու անվճար մասերն՝ իբրեւ մասնաւոր թոյլտուութիւն մը՝ մինչեւ Մայիսի վերջն առանց դրամական տուգանքի պիտի գանձուին։

ՑՈՒՆԱՍՏԱՆԻ Օլկա թագուհին և Նիքոլա, Անարէ ու Բրիսթօֆորս իշխանք, երէկ առտու, Վոսփորէն անցան Սֆոֆ-Բիրնու շոգենաւով, որ առանց կենալու ուղղակի Օտեսա ուղեւորեցաւ։ Օլկա թագուհին ու իշխանք Օտեսէն Մոսկուա պիտի երթան՝ ներկայ գտնուելու Զարին թագադրութեանը։

ՔԱՐԱՓՆԵՐԸ.— Նաւարկութեան խնդրոյն համար կազմեալ մասնաժողովոյ վերջին նիստին մէջ Պ. Կռանէ առաջարկեր բրաւ ի մասին այն տուրքին, զոր պիտի վճարեն քարափին մօտեցող նաւերը։ Մասնաժողովը ուսումնասիրեց զայնս իր շաբաթ օրուան նիստին մէջ և տակաւին որոշում տուած չըլլալով, որոշեց յառաջիկայ հինգշաբթի օրն ալ նոյն խնդրով զբաղիլ։

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՐ.— Եւրոպական դրամատէրերէ խումբ մը կազմուած է որ օսմ. կառավարութենէն մենաշնորհ պիտի խնդրէ Ատալիսի ու Էյլրիտէրէի համանուն լիճին վրայ երկաթուղւոյ գիծ մը շինելու, որ Պօլտուէրէն և Սպարդաէն պիտի անցնի։ Խնդրարկուք քիլոմէտրի գլուխ բնաւ երաշխաւորութիւն չեն ուզեր, որովհետեւ այդ գծին անցնելիք տեղերը շատ արգասաւոր են։

—Ալաշէհիր-Էյկընի երկաթուղւոյ գծին բացումը կատարուեցաւ։ Էյկընէն մինչեւ Գէնիսի գծին շինութիւնը Օգոստոսին պիտի աւարտի։

— Պետական Խորհուրդը անհրաժեշտ պատասխան տուաւ Պ. Թուքասի, որ առաջարկած էր Մուտանիա-Պրուսայի գիծը մինչեւ Զիրլի երկարել։ Խնդրարկուն իւրաքանչիւր քիլոմէտրի համար երաշխաւորութեան գումար պահանջեց, զոր Պետական Խորհուրդը մերժեց։

ՑՈՒՆԱՑ Պատրիարք Տ. Անթիմոս, կիրակի օրը, Սինոդականաց հետ Պոլսոյ եկեղեցւոյն մէջ նախագահեց հոգեհանգստեան պաշտօնին, որ կատարուեցաւ տիրոյն բարենպաստ հաստատութեանց հիմնադիրներուն համար։ Արարողութիւն ներէն յետոյ տեղան մը տրուեցաւ ի պատիւ Պատրիարքին և Սինոդականաց։

Տ. Անթիմոս այցելեց հիւանդանոցն ու որբանոցն և այդ առթիւ յիշատակուեցաւ Պ. Անտէ Սինկրոսի անունն, որ, ինչպէս յայտնի է, տասը հազար ոսկի խոստացած է՝ որբանոցը վերաշինելու և ընդարձակելու համար։

ՈՒՐՖԱՅԷՆ կը գրեն մեզ Ապրիլ 11 թուականաւ.

Տեղւոյս առեւտուրը և արհեստական գործերն վերջին ծայր ամլութեան մատնուած կը մնան։

Ժամանակէ մի՛ վեր արմտեաց գիներն արդէն յոյժ ամուր էին, և Մարտի մէջ տեղացող անձրեւներն ալ ցանքերուն յաջողապէս նպաստաւոր եղան։

Հիմակ անձրեւներուն կրկնապուիլ Ապրիլի տեղատարափին, որ վերջնական յաջողութեան պայմանն է հունձքերուն։

Ապրիլ 7ն —Տօն Աւետեաց— անցաւ, բայց երկինք մեր դաշտերուն պլացան—ըստ նախնեաց—այդ օրուան օրհնաբեր ու առատապար անձրեւը։

Բայց գոնէ Ապրիլի երկուերորդը տակաւին կը մնայ։

Այս կարճօրեայ երաշտութեան հետեւանքով ցորենի տեղական քիլէին գինը 28էն 38 ղրուշի բարձրացած է հիմա։

ՌՈՒՄԱՆԱԿԱՆ նորընծայ դեսպան Պ. Ճուվարա, մէկ քանի օրէն, մայրաքաղաքս կապաստուի։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ.—Կայս. Գիտարանը տեղեկութիւն ստացաւ թէ ամսոյս 22ին Այտրնի Մուկլա, Բէյճեկկիզ և Ուրլա գաւառակաց մէջ երկրաշարժի ցնցումներ զգացուեր էին։ Նոյնպէս նոյն օրը Մէրմէրիսի եւ առջի օրն ալ Այլօնիսի մէջ (Եանեա)։

ԹՈՂՍԻՄ ՓՈՂՈՑԻՆ ՈՃԻՐԸ.— Թագսիմ փողոցին ոճրին նկատմամբ, որուն զոհ գացած էին Քամիլիա անուն աղջիկ մը, մայրն ու խոհարարը, և զոր երէկ պատմեցինք, հետեւեալ նոր տեղեկութիւնք կը հաղորդուին։

Քամիլիան մարմինը անկողնոյն մէջ զրանուեր է տարբերութեամբ և որդնոտած։ Վիզին վրայ խոշոր վէրք մը բացուած էր, ուրիշ վէրք չունէր։ կարելի թէ քնացած տեղն սպանուած էր։ Մայրը՝ Տէսբինօ ալ 55 տարեկան՝ միեւնոյն վէրքն ունէր։ ալ ձեռքն ալ վիրաւորուած էր, ինչ որ ենթադրել կուտայ թէ բաւական դիմադրած է։ Խոհարարը՝ Գրիգոր՝ երեսկայի 25 տարեկան, նոյնպէս կոկորդէն վիրաւորուած էր։ Խոհարարին մէկ մատը մուկերը կերած էին։

Ոստիկանութեան պաշտօնեայք տան մէջ խուզարկութեան ձեռնարկեցին։ դարակի մը մէջ ի միջի այլոց երիկմարդու շապիկ մը գտան, բայց վրան անուան սկզբնատառ չկար։ Նոյնպէս գոհարեղէնի շատ մը տուփեր, որք պարապ էին։ Պատշգամին մէջ բալթօ մը գտնուեցաւ. կը կարծուի թէ մարդասպանին եղած ըլլայ։ Քամիլիան մասին վրայ երեք մատանիներ կային. գըտնուեցաւ նաեւ կնիք մը, որուն վրայ թուրքերէն «Քամիլիա» փորագրուած էր։

Մ՚որը՝ Տէսբինօի սենեկին մէջ ալ պատուսակ մը գտնուեցաւ, որուն մէջ կար հատը բանթալոն մը և մէկ քանի պարապ տուփեր։

Ճաշասրահին մէջ կային բազմաթիւ թուղթեր ու այցեատոմսեր և ֆրանսերէն երկու նամակներ՝ ստորագրեալ Ն. սկզբնատառով։

Բժշկաց առաջարկութեամբ երէկ դիակները թաղուեցան՝ Քամիլիա ու Տէսբինօ Շիշլիի յունաց և Գրիգոր ալ հայոց գերեզմանատան մէջ։

Ոստիկանութիւնը անմիջապէս խուզարկութեանց ձեռնարկելով, ամենէն ճարտար պաշտօնեաներն ամեն կողմ ղրկեց։

Անձ մը, որուն շատ մը այցեատոմսերը գտնուած էին Քամիլիա տան մէջ, կալաթա Սէրայ հրաւիրուեցաւ տեղեկութիւն տալու համար։

Ինչպէս երէկ ալ ըսուեցաւ, կարելի թէ սիրային յարաբերութեան խնդրոյ մը արդիւնքը կը թուի այդ երեքակ ոճիրը։

Քամիլիա անցեալ երեքշաբթի օր վերջին անգամ տեսնուած էր Բերա մէջ։

Ոստիկանութիւնը երէկ առտու երկրորդ խուզարկութիւն մը կատարեց նոյն տան մէջ և զրպանները հարցաքննեց։

Քամիլիա, քիչ թաթավցի 30—32 տարեկան էր, գեղադէմ, բարձրահասակ, կանգնազեղ, սեւ մազերով ու սեւ աչքերով և դժգոյն դէմքով։

Իր արկածալից եւապարէգն սկսելէ

ՔՈՆԵԱՔՆ Ի. ՀԵԼԼԵՆԱԿԱՆ

ՄՈՍՔԱԴ ԳԻՆԻՈՎ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾ

ԱՄԵՆԷՆ ԶՈՒՏ ՔՈՆԵԱԿԸ

ՀՅԹ ՅԹԻՉ

Ցունական եւ Եւրոպական բազմաթիւ հիւանդանոցներու Մեծաքանակ առաքում բովանդակ Թուրքիոյ, Եգիպտոսի, Սուրիոյ, Ռումանիոյ, Սերպիոյ, Պուլկարիոյ, Ռուսիոյ, Ամերիկայի և Հնդկաստանի համար։

ՎԱՃԱՌԱԿԱՆԻՇ ԳՈՒՆԱՐԱՆԻ

ΣΥΜΒΟΛΟΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΟΣ

ՎԱՃԱՌԱԿԱՆ ԶԱՐԴԱՐԱՆԻ

ՊԱԹԻՍԹԱ Ի ՊՈՒՐԷՈՆ

ՄԻԱԿ ԳՈՐԾԱՐԱՆ ՔՈՆԵԱԿԻ

Պ. Ֆ. ՊԱԹԻՍԹ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ՊԻՐԷՈՆ

ՈՐ ՀՆՈՒԹԵԱՆ ԱՌԱՒԵԼՈՒԹԻՒՆՆ ՈՒՆԻ

Հաստատեալ 1872 ին

Միակ ներկայացուցիչ Տ. Ե. Տիսբենասիս։ Կը գտնուի կայմառանոց, Ղալաթիա, Ցիւրֆարի փողոց, թիւ 23։ Մասնաճիւղ Բերա Փայլանճի—Գալաթա թիւ 9

ԵՂԵՌՆԱԴԻԱՏ ատեանն երէկ դատեց Զմկածագի Ցավէփ կամ Կարապետ Թորոսեանն և Թէքիրտագի Գէորգ կամ Լեւոնն, որք վճռաբեկան Շահպազ էֆէնտիի սպառնական նամակ ուղղելով անկից դրամ ուզելու ինչպէս նաև ի Գարաքէյ ոստիկան Խալիլ էֆէնտիի սպանութեան գործին համար ամբաստանուած էին։ Նոյնպէս Մարտիրոս ու Սմբատ անուն անձերն, որք անանց իբրև մեղսակից ամբաստանուած էին, փախած ըլլալով ի բացակայութեան դատուեցան։

Եղեռնադատ ատեանը, յետ դատաւորութեան, մահուան դատապարտեց Ցավէփը, Գէորգը, Մարտիրոսն ու Սմբատը։

Այս վերջին երկուքին նկատմամբ, որք ի բացակայութեան դատապարտուեցան, Պատժական Օրինաց 30րդ յօդուածին տրամաղրութեանը համաձայն հարի եղածն ի գործ պիտի դրուի, կըսէ որոշմանագիրը։

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ օսմանեան գօմիսէր Նիազի պէյ՝ իր քարտուղարներուն՝ Միւնիր ու Բէֆիզ Պէյերու հետ երէկ իրիկուն Սոֆիա ուղեւորեցաւ։

ԶՄԵՌՆ Ի ԳԱՒԱՌՍ.—Վանայ Շատախ գաւառակին մէջ տեղացած անձրեւներէն գետակը յորդեր է։ Սատիկ փոթորիկ մ'ալ ծագելով բարձր լեռներէն ժայռեր գլորեր են, որք բաւական վնաս հասուցեր են, սակայն մարդու կորուստ չէ պատահեր։

—Տիարպէքիրի Տիրէք գաւառակին մէջ Մարտ 30ին անընդհատ ձիւն տեղալով սատիկ ցուրտ ըլլալ է։ Բազմաթիւ անասուններ գոհ գացեր են ցուրտին սատակութեան։

—Նոյն նահանգին Արճէ գաւառակին մէջ անցեալները տեղացած անձրեւներէն հեղեղներ գոյանալով, հողերու և հունձքերու մեծ մասը վնասուեր է։ Շատ մը անասուններ ալ գոհ գացեր են։

—Պիթլիսի մէջ ալ Մարտ 27 էն յետոյ երեք-չորս օր չարունակ ձիւն տեղալով կէս մեղր բարձրութեան հասեր է։

—Գոնեահ Նահանգին մէջ, ուր սատիկ ձմեռ ըլլալ, ձիւներու հալելէն Պէյշէհրի լիճը յորդեր ու ողողեր է շրջակայ արտերը՝ ընդամենը 115 արտաքար տեղ։ Հունձքերը ցոլորովին վնասուեր են։

Այդ լիճին ջուրը, որ գետակի մը միջոցաւ Գարավիրան լիճը կը թափի, նոյն կողմի ագարակներն ու արտերը ողողելէ յետոյ, Գոնեահ գաւառն ալ տարածուեր է։ Ողողուած արտերը 2500 արտաքարի չափ կը հաշուուին։

ՔՈՒԵՐԱ.—Ուրբաթ օրը Ադեքսանդրիայի մէջ քուրեաչ տասնրինը դէպքեր և տասնըչորս մահեր պատահեցան։

ՈՃԻՐԻՑ ԵՒ ԱՐԿԱԾՔ. — Առջի գիշերը Պոլսոյ Էսկի Ճուսա Բագարը թաղին մէջ ոստիկանութեան պատսնեռաց երկու մարդեր տեսան, որք վիրաւոր պառկած էին փողոցին մէջ։ Ասոնք էին գերեակ Մէհմէտ ու աշակերտը՝ Ապտուլլահ։ Քիչ մը հեռուն Իպրահիմ անուն մարդ մ'ալ գտնուեցաւ, որ նոյնպէս վիրաւորուած էր։

Մէհմէտ յօնքին վրայէն վիրաւորուած էր, իսկ Ապտուլլահ ձախ կողէն և ուսին մէջտեղէն։ Ասոնց երկուքին ալ վէրքերը ծանր ըլլալով հիւանդանոց տարուեցան։ Ոստիկանք խուզարկութեան ձեռնարկելով Գալաթա Փաշի մէջ իբրեւ կասկածելի երկու մարդեր ձերբակալեցին, որք էին Ասրմ Բէկիվան անուն վաճառի չարագործ մը ու խանհուէճի Ֆիրիբ։ Ասրմ հարցաքննուելով ըսաւ թէ վիրաւորիալներուն հետ Տօլապ Տէրէսիի կողմը գինեասան մը մէջ իսմած ատեանին, իրենց մէջ կռիւ մը ծագած է։

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՆՈՐԹՀ ԳՐԻՖԻԹ ԵՒ ՄԷՐՔԷԼՆԹԱՅԼ

ԳՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 11,671,018
ՀԱՍՈՅԹ 1894 ՏԱՐԻՈՅ 2,906,678

ՆՈՐԹՀԸՐԸՆ ԷՇՈՒՐԸՆԴԱՆ

ԳՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 4,444,600
ՀԱՍՈՅԹ 1894 ՏԱՐԻՈՅ 1,105,300

Ընկերութիւնս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն տարբի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած դրամագլխոյ եւ յաջողութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար զիրենք ներկայացնել. նաև իբր ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչեւ ցարդ տուած դրամական եւ յաջողութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար զիրենք ներկայացնել. նաև իբր ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչեւ ցարդ տուած դրամական 20,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԳՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 500,000 — ՄԱՐԻԹԱՅՄ — ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 110,000

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ նաւերն, նաւագնացութիւնս մէջի ապրանքներն և դրամագրերն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը դիմեն Գալաթիա Մէհմէտ Ալի փաշա խան գետնայարկ թիւ 33 և 33 B սենեակներն, առ ԳԱԼԻԷԼՄՈ Ս. ՍԵՐՈՒԻՍՆԻ Գործակալ։

ԻՒՆԻՕՆ

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԻՄՆՈՒԱԾ Ի ՓԱՐԻԶ 1828—1829

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂԻՆ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

Դրամագլուխ, պահեստի դրամ և գանձելի ապահովագիրք	Ֆրանք	93 ՄԻԼԻՈՆ
1894 տարւոյ հասոյթ	»	16½ »
Ընկերութեան հիմնարկութենէն մինչեւ ցարդ վճարեալ փոխանակներ	»	194 »
1894 տարւոյն վերջը ապահովագրեալ գումարին ամբողջութիւնը	»	15 ՄԻԼԻԱՌ

Ընկերութիւնը շահաւէտ և դիւրամատչելի պայմաններով թէ՛ ի Պոլիս և թէ՛ ի գաւառս կ'ապահովագրէ հրդեհի արկածից դէմ ամէն տեսակ վաճառք և վաճառատուներ, նոյնպէս գործարաններ և բնակութեան տուներ, կալասիներ, և սոնց նմանող զանազան շէնքեր և ապրանքներ.

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Մ. ՇԱՌԼ ՄԱԼԷ. Մալէ եղբարց դրամատունէն դրամատէր, Լիոնի երկաթուղւոյ ընկերութեան պատւոյ նախագահ, Օսմ. Կայս. դրամատան և Ռէժիի ընկերութեան նախագահ. Նախագահ։

Մ. ԱՏՕԼՖ ՎԷՐՆ. Վէրն և Ընկ. դրամատունէն, դրամատէր, Պանք տը Ֆրանսի վարիչ, Հիւսիսային երկաթուղւոց Ընկերութեան, և Օսմ. Կայս. դրամատան վարչական խորհրդոյ անդամ. Դէպ-Նախագահ։

Մ. Մ. ՕՏԷՌՏ. Ս. Տերվիէ, Գ. Ժէմսօն, Ժ. Մառքուան, Ա. Միռաաթ, Ա. Թուրնէյսրն. Անդամք Վարչական Խորհրդոյ։

Մ. ՇԱՌԼ ԲՕՊԼԻ. Տնօրէն հրդեհի ճիւղին։

Մ. ԱԼՊԷՐ ՖՕՌ. » կենաց ճիւղին։

Մ. ՍԻՄՈՆ ԴԱՑՍԷՐԼԵԱՆ. Մասնաւոր Տնօրէն ի Կ. Պոլիս.

Ղալաթիա, Գարաքէյ Եէնի-Խան։

Ընկերութեան դրամատունն ՕՍՄ. ԿԱՑՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱՆ

ԿԵՆԱՑ ՃԻՒՂԻՆ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

Դրամագլուխ և պահեստի դրամ	Ֆրանք	127 ՄԻԼԻՈՆ
1894 տարւոյ հասոյթ	»	15½ »
Ընկերութեան հիմնարկութենէն հետէ մինչեւ ցարդ վճարեալ վնասներ	»	72 »
1894 ի վերջը ապահովագրեալ գումարին ամբողջութիւնը	»	258 »

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՏԵՍԱԿՆԵՐԸ

1. Ուղղակի ի դէպ մահու վճարելի ապահովագրութիւն — Vie entiere
2. Խառն ապահովագրութիւն — Assurance mixte
3. Ժամանակաւոր ապահովագրութիւն — » à terme fixe
4. Գոմպինէ (Combinée) բուռած ապահովագրութեան տեսակը որ մի միայն 20 և 25 տարիներու համար տեղի կ'ունենայ. ապահովագրութիւնը կատարուած օրէն ապահովագրեալ գումարին համեմատութեամբ Ընկերութիւնը իւր գաղնագրին միջոցաւ (police d'assurance) սառագրութեան ներքեւ, շահաբաժինները կ'երաշխաւորէ, որով գաղնագրին լրացեալ պայմանաժամուն թէ ապահովագրեալ գումարը կը վճարէ և թէ երաշխաւորութեան ներքեւ առնուած և առաջուց որոշուած շահաբաժիններն։

Իւնիոն Ընկերութեան 127 միլեոն դրամագլուխը և պահեստի դրամը, ապահովագրած 258 միլիոն ֆրանքի գումարին համեմատութեամբ 50 առ % ը երաշխաւորուած ըլլալը ակներեւ է։

Թուրքիոյ Գլխաւոր քաղաքաց մէջ փոխ գործակալութեանց համար, պատուաւոր երաշխաւորութեամբ բարոյականի տէր անձինք կը փնտռուին։

ԻԼԱՆ ՊԱՊԸ ՍԸՐԱՍԲԷՐԻ

Պէշիկճի օրտուի Հիսմանուն մէրքէզիկ Միլարրնտա եանի Վատտէլաճիմ վէ Տուլա գոպալարընտա պուլունան վէ հասպ իլ իճապ պուլունաբրրլաճագ օլան ճէնտաբ ճէնապր միլիքեանէնէին իւշիկագ օն իթի սէնէսի հազիրանը իպտիտաբնտան իթիպարէն պիր սէնէլիք իտարէլերի իշին միւգթէգա օլուպ մահալընճա սէկգրի միւնագոգաեա վազ օլունան վէ պէհէր գրեւի ճէտիտի եիւզգրդ պէշ բարատա մահալի թալէպի էօհտէսինտէ պուլուրան կիւրթին թէնգիլի ֆիյաթէ իթիարնա պուլրաճա թալէպ օլանլարդն մագամը ալիի սերասքերի լէվգամնամը ուտմուիէ տարէսինէ կէտէլերի։ Նօ. 70 2—3

ԼԻՆԻՄԱՆ ԺԷՆՕ

40՝ ՏԱՐԻՈՅՆ ԵՆՏԱՊԱՆԻՆ

Ալ հարկ չունիս ընդունուած է անասնաբոյժերու եւ ալու եւ փոխանակներու։

ԳՈՐԾԱՐԱՆ ՄԱՐՔԱՆ

Այս զեղ անմիջապէս եւ անվրէպ կը զարմանէ ծիերուն կարալը, ճմրուտքները, տարերու դառնալը, ցաւուկի վերջը, ծունգի ուռեցքները, սրունքներու անջատումը, ոտքի ուռեցքները ինչպէս նաեւ կը վանէ կարգ մը հիւանդութիւններ։ Դին վեց ֆրանք։

Ի Փարիզ Ալենի Օնօռէ փողոց Թիւ 275, Մէսնիվիլիէ եւ Ընկերութիւն։

Վեց ու կէս ֆրանքով ուղուած տեղը կը յանձնուի։

Կ. Պոլսոյ մէջ կը գտնուի Մէզգիի, Գասապեան, Քիւչիւքեան ու Քանվիլք եւ այլ մեծ դեղավաճառներու քով։ 356 44—52

ՆՈՐՈՒԼԷՅՈՅՑ

ՄԷՏԱՖԷՐԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Ուղղակի եւ Սեւեկ ընդմէջ Լոնտոնի եւ Սեւ Ծովու նաւահանգիստներուն (երթուղարձին հանդիպելով ի Հալբ)։

Լոնտոնէ մեկնում ամէն կիրակի. Մարսիլիա մեկնում ամէն շաբաթ օր, իրիկուան ժամ 4ին, մէշշաբաթ, սկսեալ ապրիլ 18էն, դէպի Պիրէոն, Իզմիր, Տարտանէլ, Կ. Պոլիս, միւս շաբաթուն, ապրիլ 25էն սկսեալ, դէպ ի Քանթարօ, (փոփոխակի Քալամատա) Շերա, Սէլանիկ, Քավա, (փոփոխակի Տէմէ-Ալամ), Տարտանէլ, Կ. Պոլիս։

Կ. Պոլսէ մեկնում եմ դէպի Մարսիլիա, Հալբ, Լոնտոն, ամէն հինգշաբթի, իրիկուան ժամ 4ին, մէկ շաբաթ, Տարտանէլէն, Տէմէ-ալամ-ն (փոփոխակի Քավալա) Սելանիկէն, Շերաէն, Քալամատէն (փոփոխակի Քանթարօյ) ապրիլ 24էն սկսեալ եկ միւս շաբաթուն Տարտանէլէն, Իզմիրէն, Պիրէոնէն, ապրիլ 30էն սկսեալ։

Բաց ասելս, ամէն տասնրինգ օրը, ուրբաթ իրիկուան ժամ 4ին, ապրիլ 23էն սկսեալ Սուրիոյ գծին շոգեանալ Կ Պոլիս գալով անմիջապէս պիտի մեկնի դէպի Մարսիլիա միայն Իզմիր ու Պիրէոն հանդիպելով։

ՍՈՒՐԻՈՅ ԳԻԾ

Ապրիլ 30էն սկսեալ, հինգշաբթի ամէն տասնրինգ օրը Կ. Պոլսէ մեկնում դէպ Իզմիր, Լաոդոս (փոփոխակի Սամոս) Պէրուն Լուբ պիտի ճանրիպի Եաֆա, Բոր-Սայիտ, Թեքրանդրիա, Բարսիլիա գայող սուրհանդակը։ Լարնարա, Սուրիական եւ զերք, Եաֆէն Պէրուտ, Բոր-Սայիտ, Աղեքսանդրիա Մարսիլիա։

ՕՏԵԱՍ-ՊԻՐԷՈՆԻ ԳԻԾ

Ուղղակի եղեւեկ դասանեալ Լոնտոնէ, Հալբէն, Մարսիլիէն եկած սուրհանդակներով։ Կ. Պոլսէ մեկնում կիրակի Տրեբոնտա ժամ 4ին, ապրիլ 19էն սկսեալ։

ԱՆԱՏՕԼԻԱ-ՊԱՖՈՍԻ ԳԻԾ

Ուղղակի Սրթեւեկ տա Նրինգօրեայ՝ Լոնտոնէն, Հալբէն, Մարսիլիէն եկած սուրհանդակներով։ Կ. Պոլսէ մեկնում երկուշաբթի ըրբուան ժամ 4ին, դէպ ի Սմիրնա, Կիրասոն, Տրապիզոն եւ Պաֆոս ապրիլ 27էն սկսեալ։ 42բ

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՇԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվրբոուլ, Գլասկով, Մէլբուրնի և Մ. Մոսի Գիծ։

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնօ
Բամմէա	3000	Թիպս	2500
Անպիս	3000	Նէգոնիս	2400
Թէյպը	3000	Օսպրիս	2250
Քեանորուս	3000	Բէրա	2250
Ֆարոս	3000	Մէֆինրս	2000
Սամանի	3000	Կասբրնի	1500
Մարիօնիս	2500	Կիւլեն	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՊԻՐՕՆ և ԸՆԿ.
Ուիլիամ Լեան
ՃՃԷՕՄՍ ՄՈՒ և ԸՆԿ.
31, Ճէյմս Սգրիզ Լիվրբուլ

330

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ

ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿ.
ՊԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏՐԱՍՏ ԳՈՒՄԱՐ

906,000,000 ՖՐԱՆՔ

Տնօրէնութիւն յԵւրոպա

Փարիզ, 16, Պուլվար տէ Գիսիպլին. 1, 3, իր Լը Բէլիթ փողոցի սեփական շէնքին մէջ
1845ին հիմնուեցաւ և մէջ

Ապահովագրութիւն Ֆր.	1 Միլիառ 123,000000
1895ի տարեբերան	
Ապահովագրեալներու վճարուած	87,000000
Հասոյթ	196,000000
Նոր ապահովագրութիւնք	661,000000
1896 յունուար 1	
Ռեզերվ եւ անչարժ կալ. յիւր պա	40,000000
Ցանկեալ գրամագլուխ	121,000000
Ընդհ ապահովագրութիւնք	1 Միլիառ 161,000000

Տիեզերական ապահովագիր

Շահաբաժիններու բաշխմամբ եւ ապահովագիրներու վերադարձմամբ ի դէպ մահու։

Պայմանագրութիւնն նոր եղանակ

Սկսեալ Ռամզանի տարւոյն լրանալուն պէս։

ԱՌԱՆՑ ՎՃԻՌԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ի մասին բնակութեան և ուղեւորութեան.

Հինգ տարի եւաքը ԻՐԱՒՈՒՆՔ տալով ընկերութենէն փոխառութիւններու որոց գումարը նշանակուած է ապահովագրին մէջ։ Աւելի բնդարձակ տեղեկութիւններու համար դիմել առ Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա

188 Ճ. ՈՒ. ՀՈՒՐԻՈՂ եւ ԸՆԿ.
Վայվոտա փողոց, Վէրթալիս խան, Գալաթիա

ՊԱՆԴՈՒԹԻՒՆ

բուսնում ունուհի.

եւ արտաքին Հայրենի Դարման

ապահովագրութիւնք, տարբերութիւն և դիւրաբերութիւն

Փարիզ, 6, ավենիւ Վիքթարիա եւ դեղարանք

ՇՈԳԵՆԱՒԱՇԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՑԱԿԱՆ և ՄԱՐՈՒԹԵԱՆ
Ն. ԲԱՓԻ ԸՆԿ

Մարսիլիայի և Պոլսոյ մէջ
Գրասենեակ Գալաթիա

Մէկնելիք շոգենաւը Նոյեմբերսաք պիտի ուղեւորի հանդիպելով Սամսուն, Կիրասոն, Տրապիզոն և Պաֆում մայիս 12էն իրիկուան ժամ 4ին (Ը. Ե.)։

Լաս Կոլ շոգենաւը ուղղակի Մարսիլիա պիտի ուղեւորի մայիս 11ին (Ը. Ե.)։

Բարդեղ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնլով,

Ա. կարգ 245 ֆրանք
Բ. » 175 »

Ուղղակի և ապահով ապրանքներու նաւագէքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատար
ԹԻՄՈԹԷ ԲԸՊՈՒԼ
33 Մաքսանի փողոց թ. 10

ԹԻՆԼԻՔՐ (CUNARD)
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ
Նոր Եորք — Բոստոն — Լիվրբուլ կը բանի Լիվրբուլի և Ատլանտիկեան գիծ

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնօ
Ումբրիա	7718	Գանիա	4531
Էտրուրիա	7718	Սամարիա	3574
Սէրվիա	7391	Մարաթոն	2103
Ուրանիա	7268	Աղրա	2393
Բավարիա	5587	Սարակոսա	2166
Սէֆալոնիա	5517	Թարիֆա	2246
Կալիա	4809	Բալտիրա	2144
Սիթիա	4557	Թրինիտատ	1899
Ալէքսը	2143	Մորոքքո	1835
Քէսար	1876	Քամբանիա	12950
Հէրպուլիա	1614	Լուբանիա	12950
Գազալոնիա	4845		

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՈՒՆ գործակատար
Thomas C. Jun
Ալիքսանտրիա խան, թիւ 401
Գալաթիա 335

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՀՈՍԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՒՑ

Այս բիմեագէտներն են. — Ֆերտինան Ժան, բիմեագէտ Փարիզի առողջապահական եւ զինական ընկերութեան։ Վոն Հաքմիլ Ռուս, տնօրէն. Տոքթ. Ռուսէֆ, բրոֆէսոր եւ քիմիագէտ Սոֆեան եւ Պուլկարիս իշխանին։ Ս. Մարտի, բրոֆէսոր եւ Պուրբէշի թ միագիտական համալսարանին տնօրէն։ Տոքթոր Պեռնար բրոֆէսոր քիմիագիտութեան եւ բժշկի Պուրբէշի արքայական պալատ։ Տոքթ. Սրիլիմ անդամ բժշկական ընկերութեան Պոլսոյ։ Բ. Սինկրու, քիմիագէտ վկայեալ Զուրիխի համալսարանէն։ եւ հոչակաւոր բժիշկներէն, ինչպէս Տոքթ. Զամվաբօ փաշա ի Պոլիս. Տոքթ. Քամանարալա՝ ռաչին բժիշկ եգիպտոսի Խեդիվին, Տոքթ. Ս. Զանկարոլա, առաջին բժիշկ Ցունաց հիւանդանոցին Ալեքսանդրիոյ, եւ Ամէրի հանալսարանին բրոֆէսոր եւ հիւանդանոցներու տնօրէն Տոքթ. Սրքանիտէի, Գ. Ալֆէնտուլի, Քարամիրա. Հանիվիլի Գանսոյ. Զէնին, Կալվանի, Մարսի։ Ս. Ի. եւ Ա. Մեթաքսա գործարանը յանձն կառնէ վճարել 500,000 ֆրանք անոր որ կարենայ հաստատել թէ իր բոնեակին զուտութեանը համար հրապարակ հանած անուններն ու տիտղոսները ճշմարիտ չեն, եւ սոնց վկայականները իր գործատանն այցելուներուն տրամադրութեան ներքեւ դրուած ըլլալը կը ծանուցանէ։

Ա յսքան վկայագիր, պատուոյ միտալ, արքայական տիտղոս եւ հռչկակաւոր գիտուններու կողմէ յանձնարարուած այս. ՄԵԹԱՔՍԱՅ ԳՈՆԵԱՔԻ բնաւ տարակոյս չի մնար, որով նախամեծար կը համարուի։

Ընդհանուր ներկայացուցիչը ի Թուրքիա, ԹՐԻԱՆՏԱՖԻԼՕՖԻԼՕ ԵՂԲԱՐՔ, Մոմհանէ Գիւ 42, Գալաթիա։

ԼԱ VIGNE—ՍՏՊԻ

ԳՈՆԵԱՔԻ ՄԵԾ ԴՈՒՆԱՐԱՆ Ի ՖՐԻԼԻՈՆ

EAU DE VIE DE VIN—COGNAC SUPERIEUR

ԶՈՒՏ ԽԱՂԱՂԷ ԵՒ ՀԻՆ ԳԻՆԻՆ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾ ԳՈՒՆԵԱՔ

ԱՒՈՒՂԱՊԱՀՈՒԹԵԱՆ ԽՆԴԻՐ

ՅՈՒՆՈՒՍ ԹՈՒՌԱՆԻԷՆ Սասնամ է Ս. Փ. ԳԼԷ ԱՍ ՍՏԱԳԱՆ ՊԱՏՈՒԱՆԵՇՆԸ
Հայաստանեայ մուսայ Թաքաւորին եւ Թանամաւոր Քոսսանանէց Ըշխանին,
ու Սարգիսյ Ալաքսանդր Թ. գանորդ.

Ալ եւ այլ ցուցանուշներու ստացած 12 մեծ մրցանակներէ, պատուոյ վկայագրէն եւ ոսկի մրցանակներ, գան, գաղանարուած 4 ոսկի 1894 ի Ամերիկան Քոսսանանէն, Գանան, Գրազար եւ 6 ոսկի Ալեքսանդրիոյ Սուլթանի ոսկի մրցանակներ, Լիսբոն ոսկի (Eau de vie de VI.) պատուոյ վկայագիր ստացած 1894 Լիսբոնի, 1895 Ստամբուլի, 1895 Մարսելիոյ ոսկի թանչով տարբերամեծ մրցանակ ոսկի թանչով մրցանակ 1895ի Վենիսի, Ժընեվի Սրուքսելի ստացածներ եւ Նիցայի 1896 ի աշխարհատարածեալ՝ Լիլան գանա՝ Գրաֆ թանչով պիտով պ պատուաւոր թանաք։

Ամսոյս գան գրուելէն «ասուցեալ գանաչդրմամբ» ընկերութիւնը ստացած թանաքի պատուաւորութիւնը եւ անոր մեծ մրցանակը ստացած ՀԱՄՈՒ թանաքի տոյ. գանարան մասնէն 4 Մարգարիտ Ստանաքան գանուց ի գրան եւ վկայագիր ու գրամ-թանաք մը ստացաւ։ Ամենագէտ Փարիզի Սրիվարդարան, մուսարդարան եւ գանանաքանաքաց ապարանքն գինն անգան ընդարձ ։ եւ վկայագիր տուաւ։

Ս. Ա. Ի. Ա. Ս. գանաքանը թանաքը ոչ Փրանսական սրաղէմի վրայ երեք անգամայ կը պատրաստուի։

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՀՈՒԱՀԱ ՎԱՃԱՌԱԾ Է

տոյն զ ըմարանին տարեկան արտադրութիւնը կը հասնի 1,200,000 2ի2 քիլեաքի

Թուրքիոյ, Եգիպտոսի, Պարսկաստանի, Սուրիոյ, Ի. Ասիոյ, Ամերիկայի, Գերմանիոյ եւ Ճերմանիոյ, ու Հիւսիսային եւ Ամերիկայի այլ ամ. այլ քաղաքներ գրեանան գանանարկի տարեկան գանանարկանաց, ընդարձակ պաշտանաց, կը հասնանան շարք նանարաց ընկերութիւնն, գրեանանաց ուղարկեալ գրեանաքանաքը. 35,000 ստանալ եւ 900 տարաւ. — գանանարի գրանաքն է 500,000 սխա, որ կը գտնուի ի Պրէնս Արիպիտ, Ալիբէր, Նիվիրա, Բարանանգրոն, Բարանանգրոն գաղանաներ՝ եւ նրանանարի գաղանանաքներ գտնուած ամենը գանանարանաց մէջ։

Զուտ վիրգէդ խաղալի գինի պատրաստուած այս Մեթաքսա քոնեակին ճշմարիտ ըլլալու մասին ճուտնաստասի եւ ստանալգի մեծասուն քիմիագէտներու կողմէ տարբերակուած կատարուած է։

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ

ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿ.
ՊԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏՐԱՍՏ ԳՈՒՄԱՐ

906,000,000 ՖՐԱՆՔ

Տնօրէնութիւն յԵւրոպա

Փարիզ, 16, Պուլվար տէ Գիսիպլին. 1, 3, իր Լը Բէլիթ փողոցի սեփական շէնքին մէջ
1845ին հիմնուեցաւ մէջ

Ապահովագրութիւն Ֆր.	1 Միլիառ 123,000000
1895ի տարեբերան	
Ապահովագրեալներու վճարուած	87,000000
Հասոյթ	196,000000
Նոր ապահովագրութիւնք	661,000000
1896 յունուար 1	
Ռեզերվ եւ անչարժ կալ. յիւր պա	40,000000
Ցանկեալ գրամագլուխ	121,000000
Ընդհ ապահովագրութիւնք	1 Միլիառ 161,000000

Տիեզերական ապահովագիր

Շահաբաժիններու բաշխմամբ եւ ապահովագիրներու վերադարձմամբ ի դէպ մահու։

Պայմանագրութիւնն նոր եղանակ

Սկսեալ Ռամզանի տարւոյն լրանալուն պէս։

ԱՌԱՆՑ ՎՃԻՌԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ի մասին բնակութեան և ուղեւորութեան.

Հինգ տարի եւաքը ԻՐԱՒՈՒՆՔ տալով ընկերութենէն փոխառութիւններու որոց գումարը նշանակուած է ապահովագրին մէջ։ Աւելի բնդարձակ տեղեկութիւններու համար դիմել առ Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա

188 Ճ. ՈՒ. ՀՈՒՐԻՈՂ եւ ԸՆԿ.
Վայվոտա փողոց, Վէրթալիս խան, Գալաթիա

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԿԱՀԵՐՈՒ

ԺՕՐԺ Ժ. ԲՍԱԼԹԻ ԵՒ ԸՆԿ.

657-659 Բէյօ, Մէնէ Փէնէ Գէլ-Գէնէ, Կալիթէ Աղաթաքլի Դէմիրճիլէր Եէնիճէ Խանի 657-659

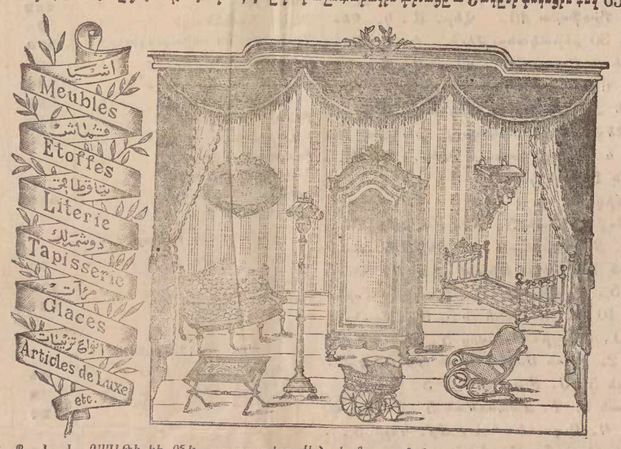

Գ. Գ. Ժ. Ժ ԲՍԱԼԹԻ ԵՒ ԸՆԿ, արտասովոր մեծ վաճառում մը կազմակերպեցին՝ ամէն տեսակ կահերու՝ ննջասենեակներու, ճաշասրահներու, սրահներու, աշխատանոցներու եւ այլն։ Անոնց, որք կուզեն խնայողութեամբ իրենց տունը կահաւորել, կրնան այցելել այդ մեծարանոցն եւ գիներուն վրայ տեղեկութիւն առնուել։

ՃՈՇԱԿ, ԱԺԱՆ ԵՒ ՏՈԿՈՒՆՈՒԹԻՒՆ

Վաճառատունը նաեւ ունի կահերու եւ կահաւորման գործարան մը, ամէն տեսակ յանձնարարութեանց համար, զորս կը գործադրէ երաշխաւորեալ տակաւնութեամբ։ Կարճ միջոցի մէջ կը յանձնուին թէ մայրաքաղաքիս եւ թէ գաւառաց համար։

COMP RUSSE

DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՇԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Բշ. 29/11 Օսէլայի սուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի։

Դշ. 30/12 Ալեքսանդրիոյ ուղղակի սուրհանդակը ժամ 2ին յետ միջօրէի, Հիւլէոնի համար

Դշ. 1/13 Սուրհանդակ դէպի Փորթ-Սայիտ նաւահանգիստները մեկնում, առաւօտեան ժամը 11ին։

Դշ. 1/13 Սեվաստոպոլի սուրհանդակ, առաւօտեան ժամ 10ին։

Եշ. 3/14 Օսէլայի սուրհանդակ, ժամը 2ին յետ միջօրէի։

Ուշ 3/15 Ալեքսանդրիայ Սորհանդակ, հանդիպելով Սուրիոյ նաւահանգիստները. երկու շաբաթը անգամ մը ժամը 4ին։

ԱՇԽ.— Մարտ 30/12, երեքշաբթի օրը Կ. Պոլսէն դէպի Սուրիոյ նաւահանգիստները մեկնող գոլիւորը Զմիւռնիոյ մէջ պիտի հանդիպին Թրիբոլի, Պէյրութ, Եաֆա եւ Բոր-Սայիտ գաղղ շոգենաւ։ 263

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ

ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ ԱՄԵՆԷՆ ՀԻՆ, ԱՄԵՆԷՆ ՀԱՄԱՀԱՒԱՐ ԵՒ ԱՄԵՆԷՆ ԱՒԵԼԻ ՏԱՐԱԾՈՒԱԾԸ

ԲՈՒԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐՆ ԳՈՒՄԱՐԸ 133 ՄԻԼԻՈՆԷՆ ԱՒԵԼԻ

1871ԷՆ ՄԻՆՉԵՒ 93 ՎԱՃԱՌՈՒԱԾ ԳՈՒՄԱՐ 206 ՄԻԼԻՈՆ

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Գ. Գ. Կոմս Իտոմեն Զիշի, կայս. եւ արք. ներքին խորհրդական, նախագահ
» Իսմայիլ Հոսեան, դեր-նախագահ
» Ժորէֆ Հոսեան, կայս. եւ արք. ներքին խորհրդական
» Հրաչեան Նարա » » » »
» Անանուան Բրօքէշ ա'Օսմէն
Թէոտոր Բասքէն
Ժան տը Վէնինկ-Ինկէնհայմ

Գլխաւոր գործակալ Բերա, Թիւնէլի դրապարակ, տան Մարգիսեանի, ԼԻՈՆԷԼ ՊՕՆՏԻ Դիմ. Գործակալ, ՄԻՔԱԷԼ ՏԷՐ ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ, Կ. Պոլիս, Գրճանանոցու խան Թիւ 7, 302

ՍԻՏՆԵՅ ՆՕՎԻԼ ԵՒ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Ա. Ա. Ի. Ա. Ս. Ա. Ա. Ա. Ա. Ա. Ա. Ա. Ա.

ԶԱԼԱԹԻԱ, ԵՐԻՔՍԷՔՔ ԳԱԼԵՏԸԼՍ ԳԷՈՐԳ ՊԷՅ ԽԱՆ ԹԻՒ 1, 2, 3

Ասանց զանելիերը Անգլիոյ Շէֆիլտ բաղարին Ճօհն Նօվիլ եւ Որդիք գործարանին մէջ կը պատրաստուին եւ հետեւեալ մենաւորութեամբ մարան կը կրեն։ Ոմանք այդ զանելիներու կեղծը կը տիեն եւ անգլիական տառերը չնանշցուցեր զայնս կը գնեն, որով նոյն գործարանին արժէքաւոր զանելիներուն վարկը կը կոտրեն։

Ճօհն Նօվիլ եւ որդւոց գործարանին արտադրութիւնքն այս մասնաւոր մարքան կը կրեն։ Կեղծերէն զգուշանալու համար պէտք է ուշադրութիւն դնել զանելիներու, ածիլիներու, կտրոցներու եւ մկրատներու վրայ գտնուած մարքային ու անգլիական տառերուն։

Այս գործարան 1700 տարւոյն ապրիլ 26ին հաստատուած է։

Սիրուն Նօվիլ եւ ընկերութեան ներկայացուցիչն է դրամարկղներու աւելի մեծ Միլներ գործարանին։

Այդ դրամարկղներ ամէն կերպով կը դիմանան հրդեհի եւ գողերու դէմ։ Փոխարինելու ցոյց պիտի տուին վկայականներ, որ կը հաստատեն Միլների դրամարկղներու տկունութիւնը։

Սիրուն Նօվիլ եւ ընկերութեան անգլիական վաճառատան մէջ կը գտնուին նաեւ սակէ դգալներ, պատառաքաղներ, դանակներ ու սեղանի զանազան պարագաներ հինգէն նաեւ յաւ տեսակ բրաբէ դգալներ, պատառաքաղներ եւ այլն։ Նոյնպէս ցաղաքի փոկեր